

ERDI IRKA

IRODALMI-KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

XIII. évf. 2025/2. JÚNIUS

700 Ft

POLY – ART ALAPÍTVÁNY / 30

Születésénél magam is bábáskodtam – mondhatom ezt bátran, ha nem is voltam az alapítók között, de az Érdi Újság frissen kinevezett szerkesztőjeként én írtam az első cikkeket dr. Tállai Katalin kezdeményezéséről, a formálódó közösségről, az első antológiáról. Kiadványszerkesztőként én terveztem és szerkesztettem az alapítvány első kiállításainak katalógusát.

Egy gyümölcsöző munkakapcsolat kezdete volt ez, hiszen utána sokáig az általam jegyzett Hírözön Bt. tipográfiai műhelyéből kerültek ki az alapítvány kiadványai, hét pódiumkötetet, tucatnyi Poly–Art-zsebkönyvet készítem és meghívókat, kiállítási katalógusokat. De ennél lényegesen fontosabb és maradandóbb eredménye is volt ennek a kapcsolatnak, egy olyan időszakban, amikor jószerivel ismeretlenként tébláboltam Érden, kerestem a helyemet és fogódzókat, ami újságszerkesztőként elengedhetetlen volt. Ebben a Poly–Art alapítójának óriási szerepe volt, ha csak őt ismertem volna meg, már az is sokat jelentett volna, hiszen lelkesedése, elkötelezettsége, közvetlensége imponáló volt, barátsága pedig sokat jelentő.

De a Poly–Art nélkül sosem ismerkedtem volna meg Szekér Gizivel – és persze csodálatos kerámiával –, aki nekem az oly kedves emlékeket idéző Őrség hagyományaira alapozva készítette munkáit, de nem kerülhettem volna közel Vaád Évához, aki Tállai Kati nyomán egy különleges kerámiaműfaj meghonosítója lett Érden, de ide írhatnám az összes, az alapítványhoz kötődő alkotót, és természetesen Somfai tanár urat, aki negyed százada életben tartja ezt a közösséget. De mindig elismeréssel tekintettem a már akkor is hivatásos művészként jegyzett alkotókra, akik az első kiállításokon való részvételükkel segítették a kezdeményezés elismertetését: Karsch Manfredra, Domonkos Bélára és természetesen Eöry Emilre, aki az első perctől kezdve – emlékszem, amikor az első alkotótábor

buliján szaxofonjátékával lepte meg a csapatot – amolyan művészeti tanácsadóként segítette a közösséget.

És közvetve a Poly–Art-nak, egészen pontosan Tállai Katinak – aki fölhívta a figyelmemet a Játék határok nélkül Érden élő látványtervezőjére – köszönhetem életem egyik legmeghatározóbb barátságát: Wegenast Róbertét.

Ha ennek a közösségnek a tagjai mást sem tettek volna, minthogy közel hozta/hozza az embereket egymáshoz, akkor is elismerés illetné őket.

Egyrészt mert olyan kötődések, ismeretségek, barátságok alakultak ki a negyed század során, amelyek képesek voltak inspirálni az önmagukban esetleg kételkedőket, a bizonytalanokat, a tehetségükben kevésbé bízókat. A csoporthoz való tartozás a szó tágabb, nem orvosi értelmében vett terápia lehetett mindenkinek, aki kereste az önkifejezés módozatait, illetve az ennek során keletkezett produktumok fölmutatásának lehetőségét. Mert aki alkot, előbb vagy utóbb eljut arra a pontra, hogy szeretné megmutatni másoknak is, hogy mire képes.

M. Nagy Péter
újságíró, szerkesztő

Vers

Baka Györgyi

Közelít felém

Tétovaságom elvesztegetett
ideje sejtjeim mélyébe zárva
mindent elnehezít, fájdalmamban
lecsukom szemem.

Fekszem csontsoványan,
csillagokat csókol homlokomra
az éj – álmokból szőtt
puha takarómba rejtezem.

Áttetsző virágszirom-szárnyak
suhannak, zöld levél-lángok
lobognak, lassan közelít felém
a felemelt ujjú angyal.

Bíró András
Három csoda

(D. Mártinak, szemem helyett szememnek)

A mély sötét már csontossá marta két szemem,
S úgy tűnt, az egek kékjét már sose látom.
Egy hang szólt: Bízzál! Megyek! – És velem
Csoda történt: egyszerre három!

Első csoda: az ég szürkéje kékre váltott,
A második: hang szólalt bennem: Bízzál!
Míg a harmadik: a messzeségből rajzott színes álmok
Egy kedves arcot festettek elém!

Azóta is a csontossá mart, kiszikkadt szemem helyett,
Az Ő két szemével látok, mit érdemes még látnom,
S elvégezni munkám, hogy ne maradjon utánam
Semmi végezetlen ezen a világon!

*bükkök gót ivén
lángoló monstrancia
a felkelő Nap
(Botos Ferenc)*

Botos Ferenc

Feketehegyi emlékezés
(in memoriam Berda József)

egy túrajelzés hoz ide
itt hirtelen
aládől a hegytető
kis tisztáson áll a ház
felhőbe, szélbe
feszül konokul
a rakott kő
a lélek csendje mindenütt
az erdő, az ég
mind körbevesz
itt költő búcsúzott
egy áldás a szélben
még most is halkan
itt neszez

A katedrális

gyémánthasító fényözön
hátrál és tűnik a sötét
lélegzik, táncol, lüktet a fény
istenpor száguld szertesztét
a Lélek lebeg a vizek felett
reccsen a téridő, szétragyog
valami gubancos szorításban
feszülnek ki a csillagok

Az Öreg Kovácson

szekérúton indulj, arról le ne térj
mikor Agostyán felől a hegyhez érkezel
nemrég e tájon elgyötört katonák
törtek át, az ördögi körből mégsem
volt számukra kigázolás
kis tisztást érsz el nemsokára
szénégetők ütöttek itt szállást
lobbant a fojtott láng, pattant a szikra
izzott napokig a jól rakott fa
mára elomlott emlék a kunyhó
zöld fütenger benötte fekete folt
sem jelzi füstölgő boksa nyomát
fordul tovább az út, szélesül a táj
egykori falu határán kicsiny kerek templom

megmaradt kövek köre, ahol otthon van az Isten
cserepet, patkót, égett csontokat vet ki
magából a föld, odább kis vadászház
simul ma a hegyhez, megbújva virágzik
mályva, madársisak, gyöngyvirág is
majd hegytartó vén bükkök állanak vártát
lefelé tartasz már, mikor tiszta vizű
hideg forrás csobban eléd, imádkozz
magadban még, lombok alól szólít a kereszt
a hegyről leértél, egyszer meg is érkezel

Cettler Gertrúd

ma ismét eszembe jutottál

ma ismét eszembe jutottál,
ahogy a teámat kavargatva
citromlét csepegtettem a kissé túl édeskésé
sűrűsödött napomba...
illatodat kerestem
az itt hagyott, eltűnt, aztán mégis megtalált
pólódon,
próbáltam egyre mélyebben beleszimatolni,
de már nem éreztem bájosan kéjes aromádat...
ki tudja, tán ezt is elvitte a vad ár, mely csak úgy
kérdés nélkül áradt, s mellyel szemben igyekeztem
menni, aztán lelkem egyszer csak belefáradt,
mikor még vöröslően izzó ajkaimmal annyi,
de annyi mindent szerettem volna Neked
kimondani,
helyette csak kérlelően mámoros csókokkal leptem el
puha szádat,
azóta is tán okszerűtlenül bolyongok,
keresve az ismerősen ismeretlen vágyat,
ahogy a kissé elázott filterrel kevergetem citromos
ízű teámat

Demse Márton

Tavaszi

Égben az angyalok
Dicshimnuszt dalolnak.
Sírnak a felhők.
Áznak a mezők.

Öröm a szegénynek,
Kenyér az életnek.

Tájkép

Daruszárnyon vitorlázik a nyár.
Pihenőre készül a pirosra
Csókolt, termésterhes határ.
Foszlott lombok serege
Véresen vonul a végtelenbe.

Drotleff Zoltán

Futószalagon

Folyton változó mozgás az élet,
de mi hajt Földet, Napot, csillagot?
Mitől indult, és mitől ér véget?
Haldokló virág mért ad illatot?

Ha egyszer minden elenyész, mi szép,
habár a bűn is, csak máshová hull,
de valami mégis megmarad, s ép,
noha lehet jövő, jelen és múlt...

Az állandó, örökös jelenlét,
mely egyszerre teremt és eltemet,
hordozza jövőnk, s ami elvetélt,
mi mindent észben tart, a Szeretet!

Dylan D. Tides

Hogyha szeretsz...

...ne keresgélj, s ne szakíts le semmi fénylő csillagot,
elég, hogyha megérzed a fáradt magány-illatot,
észreveszed lógó orrom, ahogyan a porban ül,
sóhajaim foszlott szárnyán, ahogyan a szív repül.

Hogyha szeretsz, kérlek, vigyázd mindazt,
ami lettem én.

Temiatad boldogságunk tűzben edzett idején,
s hogyha szememben már csak kevés,
ködös-fakó hit ragyog,

cirógasd meg könnyes lelkem,
súgd meg neki: „Itt vagyok!”

Fazekas Imre Pál

Jézus
(ie.6 – isz.27.)

menjetek, hirdessétek!

látod – te jóakarató istenség
kiölik egymásból a szeretetet
kevesek választotta sorsfenség
forgatja itt az időkerekeket

csikorog a Föld aljastól hazugtól
a próbatétel bevégeztetett
szabadíts meg minket már a gonosztól
hozd el nekünk a végítéletet

isteni mester igaz országban
virágok lelkek nagy királyaként
reményvalóság vagy e világban

a bűn bocsánatát elérhetem
hit által nyert véraldozatokért
akaratomat cselekedhetem

Nőnapra

könnyek mentén derengő vigasztalás
örökéző hősies arcod görbületén
kövek göröngyök útján a gondoskodás
hiszen nélküled elveszne minden remény

fényedben rejtegeted létünk misztériumát
a világ közepe borzong szemed mélyén
virágaid spiráljain véded ódiumát
szelíd öled gyógyír sorsunk menedékén

türelmetlen – vagy haragos nappalokon
elhordod az időt nyeled a gondokat
minden árny minden szó terhe válladon
értünk kardoskodó és féltő gondolat

Te örök vagy NŐ – tavasz és nyár bársonya
téged vár és rajzol minden emlékezet
csókod pihéin napok parázsalkonya
életünkön te vagy az ékezet

Fazekas Ivett

XIII.

Mit tudsz a világról, kedves?
Álmaidban hullócsillagokat kergetsz,
be nem teljesült kívánságokat.
Sóhajaid háborgó hullámokként
ostromolják összekuszált lelkem,
s tekinteteddel csak összébb gabalyítod
szívem végelethetetlen csomóját.
A homokozóban állsz kézen,
mert félsz, hogy megütöd magad,
mikor gerinced vonala a földbe csapódik.
Reggeli kávécígyivel csalogatlak ki,
miközben a pirkadat rózsaszín kardjával
kettéhasítja a messzi házak
szikrázó tetőablakait.
Tényleg nem történik semmi,
mikor felkavarom a zaccot bögrém fenekéről,
és te mosolyogva jósolni próbálsz belőle.
Talán ez az, mi legjellemzőbb a jövőmre.
Tépi a fákat a szél,
s te felállsz mellőlem, majd besétálsz.
Helyeden pedig nem marad más,
csak emlékid cigarettától füstös illata.

XIV.

Nyolc perc
Először egy buliban találkozunk.
A sarokban szürsölöd söröd,
lélekmintás ingedben,
arcodra pedig kiül az a megfoghatatlanul
mély szájalom,
amit a körülöttem levő emberek
illuminált állapota vált ki belőled.
A basszus táncot lejt mellkasomban,
és nem is én fogom a poharat,
hanem a pohár fog engem.
Talán így hangzana első találkozásunk,

mikor fülcimpáink összeérnek,
mikor nyelved összekeverem sajátommal,
s mikor szívem először dübörög benned.

Csakhogy elvesztem.

Egyedül ülök egy kékre festett szobában,
ahol minden a tengerre emlékeztet.

Néha lábujjhegyre állok,
s próbálok belátni a felhők fölé.

Nyolc perc.

Nyolc perc alatt ér a Földre a Nap fénye.

Nyolc perc alatt tekerek meg és szívok el egy cigarettát.

Nyolc percig tart reggel kikelnem az ágyból.

Nyolc percig tartott az első beszélgetésünk.

Nyolc percet vártam rád tegnap.

Ma már kétszer nyolcat.

S majd eszembe jutsz,

mikor a keksz szétmállik reggeli kávémba mártva,
pont, mint én, abban a bizonyos pillanatban,
mikor először megláttalak a sarokban,
lélekmintás ingedben.

Fazekas Major Gizella

Szeretnék néha visszajönni még

Szeretnék néha visszajönni még,
ha Isten szólít, s a föld alá megyek.

Feledni nem könnyű a család szeretetét,
Bályok, Nagyvárad, Erdély, Kárpát bölcsőjét.

Szeretnék kilesni a felhők közül.

Isten teremtménye e földön él-e még?

Boldog élet sarjadt-e a zűrzavarból?

Isten kegyelme véghetetlen, gyermekem, jöjj felém!

Hiszem, így történik, imánk bocsánatot nyer.

Hitet, lelket egyetértve, minden nyelv békességbe,
őseinknek nyomdokába e földgolyón szertesztét,
így boldogság lesz, fellegekből lenézni a jövőbe.

Gani Zsuzsa

Újra május

Ébren van már erdő, mező,
kis patak fut, csörgedező.

Édes dalát rigó zengi,
selymes hangját messze lengi.

Mosolyognak a virágok,
édenkertről szóvirágok.
Pázsit terül lábunk elé,
nap fénye fut ezerfelé.

Arany esik, üde zápor,
föld issza, köszöni százszor.
Hogy föltámadt a kikelet,
mely csupa, csupa szerelem.

Pipacs sarjadt

Pipacs sarjadt a fű között,
piros ruhába öltözött.
Vígán nézik a kislányok,
párok járják a néptáncot.

A virágkötők alkotnak,
illatos csodát álmodnak.
Színes pompában az utca,
aki ott járt, csak az tudja.

Erő tölti meg hitüket,
tisztá szándék a szívüket.
Figyeljük meg a jeleket,
s teremtsünk békét eleget.

Hajdan Vali

Ringató

Magamban hordozlak –
Árnyéka testednek
lelkemben ott van.
Hangod érintése hiányzik
csendemben legjobban.
Alkonyi fényben előttem állsz,
a szívem megdobban,
benne kihunyó parázs
izzani kezd és fellobban.
Napnak aranya csillan a vízen
kavics, ha csobban,
drága emléknek titkát itt nem lelteni olcsóbban.
Egy csónakban evezünk,
most merülök Benned és csókodban,
Élted tavában fűrösztlek,
s majd ringatlak holtodban.

Johonyák Mária

Melegváltás

Csak a Fehér Elefántra ne gondolj soha...
de néha idesújt az Isten ostroma,
tudom, hogy engem kipörgetett a spirál,
s Ő már egy másik dimenzióban jár.
Ott ellenkezőleg forog az időcsavar,
bár ez engem már végképp nem zavar.
Más a HOLD, amely körül forog-pereg,
és nem érdeklí a csillagsereg.
Kósza gondolatok néha utolérnek,
hogy a nagy takaróalca üres és hamis,
vagy mögötte meg van a repedés,
végén jön majd a nagy meglepetés?
Az élet mindenképp hosszú lesz,
meglehet megéred, és boldoggá tesz,
„Hálózatrendszered” akárhány ágú is,
a szíved bősége nemcsak nő, tágul is.
Lesznek még mézelő virágok Őszön!
Potrohot ne növessz, a sármod győzzön!
Fiadnak add tovább a cseles mesét,
vagy inkább találja meg igazi kedvesét!

Jólesz György

Előtte

Szindbád sétált egyet a kikötőben,
hogy mielőtt a nővel találkozik,
végiggondolja – idő volt rá bőven –,
mit akar ő, és a sorsa mit hoz itt.

Furcsa volt, ahogy a nő esdeklően
nézett – ez mindig szívet-torkot szorít –,
mint ki olyat kér, mit vérbeli nő nem,
és ezt szégyelli is, pedig nem volt mit.

És Szindbád indult az ódon malomhoz,
hol a nő már várta és szólt: „nem okoz
fájdalmat, hogy – tudom! – estére elhagy”.
És Szindbád mondta, hogy: „biztosíthatom...”,
de a nő rászólt: „jaj, kérem, hallgasson!”
Ám a malomban szék nem volt, csak egy ágy.

Utána

És Szindbád csakugyan ott maradt, pedig
hajója már megrakva, útra készen
állt. Ő meg látta, a Hold leselkedik,
és a nő hozzábújt az ezüst fényben;

és hallgatta, hogyan szuszog (némelyik
nő gyermek lesz ilyenkor, tudta régen);
és érezte, a bánat incselkedik
vele, s egy csillag lefutott az égen.

„Látta?” szölt a nő, megsimítva vállát,
„Maga hajós, sok hullócsillagot lát?”
Hangja egyszerre volt csengő és tompa.

Szindbád arra gondolt, maradni kéne,
aztán arra, mégiscsak most van vége.
De a vége miatt jött a malomba?!

Kádár Tibor

Szeretet

*„Most azért megmarad a hit, remény, szeretet, e
három, ezek között pedig legnagyobb, a szeretet!”
(Pál 1. Kor.13.13.)*

„Szeretlek, Kisfiam!” – mondja az anya
gyermekének.

„Szívem alatt hordtalak, véremmel tápláltalak,
Fájdalmas boldogsággal szültelek e földi létre,
Felnőttél, és én nehéz szívvel adlak át a
Nagyvilágnak!”

„Szeretlek, Házastársam!” – súgja a férfi a nőnek,
„Egy lélek vagyok veled dolgos hétköznapijainkban,
De tiéd az éjszakám is, mikor forró testünk
összesimul,
Repülünk, hogy aztán megpihenjünk a Mennyek
kapujában!”

„Szeretlek, Anyám, Apám!” – mondjuk drága
Szüleinknek,
„Hiszen nektek köszönhetjük jövőnk és múltunk,
Úgy építettük fel életünk, ahogy tőletek tanultuk,
Ti voltatok a példakép, mit gyermekeinknek
továbbadunk!”

„Szeretlek, édes Hazám!” – tekintünk büszkén e
tájra,

Melynek nyelvét, földjét őseink adták át nekünk,
Itt láttuk meg a napvilágot, itt térünk vissza a porba,
Hol Szent Királyunk lelke formálta Nemzetünk!

„Szeretünk, nyúlfarknyi Életünk!” – öleljük át a
Végtelent,

Derűvel, borúval tarkított érzelmekkel gazdagítva,
Sikerrel, kudarccal haladva a Becsület ösvényén,
E Föld nevű bolygón lépegetve, meg-megbotladozva.

„Szeretünk, Emberiség!” – kiáltjuk szét a
Nagyvilágnak,

„Testvérként élünk itt köztetek, büszkén és
komolyan,

Jó szomszédként ölelünk keblünkre minden
nemzetet,

Otthont talált itt, ki otthont keresett Honunkban!”

„Szeretünk, Mindenhatónk!” – száll fohászuk
Istenünkhöz,

„Bár parányi atomjai vagyunk végtelen Univerzu-
modnak,

Csak akkor maradunk együtt, fontos részei az
Egésznek,

Ha egyként engedelmeskedünk a Szeretet
hatalmának!”

Karácsony István

Akarlak tégedet!

Nem óhajtlak, nem kívánlak,
egyszerűen akarlak!
És úgy érzem:Te is akarsz.,
vagy csupán kívánsz
parázsló érzéseid láncfűzérén hintázva?!

Nem gondolkodom,
hisz' agyamat szívem rabul vette,
s ott ül bezárva Véled,
ki olajozott mágnesként
delejeztél meg mindörökre!

Merülök mély iszapodba,
honnán csupán nézésed bűvölete
emelhet eléd, Kedvesem!

Nőiességeden tán csorba esne,
ha vágyódásod acélkés éle
szerelmes szívem sziklájához
pattanna minutumra?

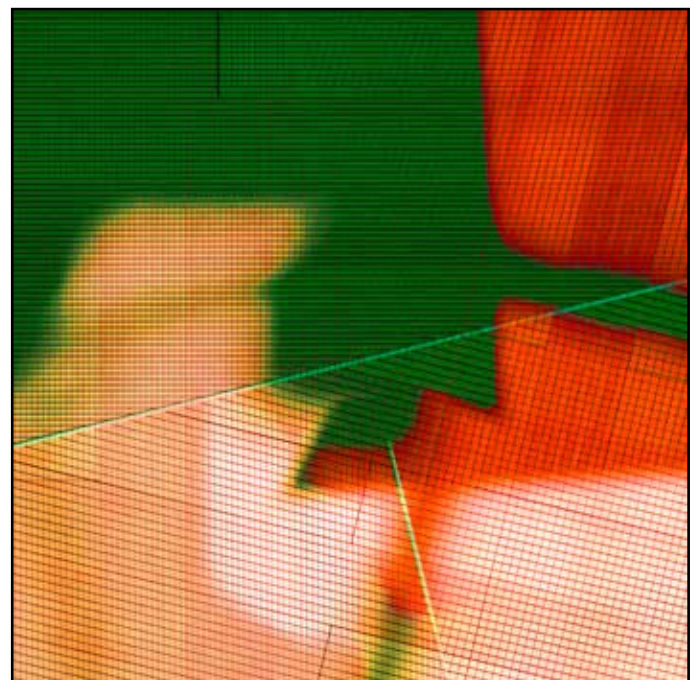
Akaratom, vágyam zászlós hajója
száguldva siklik létünk
borzongva forrongó tengerén.

Tapogatózva megyek feléd
hagymázasan gyötrődő vakságom
kobold viharába.

Ugye, Te is érzed, téged célba vevő érzéseim,
hódítva bódító nyílzáporát?

Engedd, hogy közös akaratomunk
liánjai fonjanak egygé minket,
mely húsunkba vág,
s ordíthassuk együtt a kimondhatatlant:
.....TÉGEDET!

*vén hárs hegyélen
sziklához gombolyulva
levele sincsen
(Botos Ferenc)*

Kardos M. Zsöte

Kúszó emlékek

Kúszó emlékek
népesítenek
mélyülő ráncokat.

Nincs üres hely édes ízeknek,
nyelvem hegyéről
könny kér táncra
gyermekkorban
eltévedt álmokat.

Hangokat, arcokat
kerít az idő
polcokra, falakra,
félíg feledésre.

Fehér rózsát,
első csikket és csókot,
jajt kiáltó madarat,
felemelt kezét,
betűtből
apályt és dagályt,
bölcsőben felejtett dalt.

Mielőtt bűnünket leltük
a vágyat, mi egyébként
fakasztott jót és rosszat,
szelet reméltünk,
kristályvizekben
oldani sebek rétegeit,
nyár tékozolta tavaszt,
ősz bujaságába
fáradt telet.

Fekszünk a parton,
folyamot vesztett halak.

A sötétség félelmében
csillagok hoznak
egektől függő békülést,
takarójukra
terítik a kéréseket
Istenhez közelítő sugarakká.

Kerepesi Igor

Ördög

Tép, kutat és dúl az Ördög,
Bűn-koncot les lelkemben,
S játszva, vággyal, kísértéssel
Fojtogatja életem.

Tagad, átkoz s kételkedik,
Szentély omlik nyomán le,
És e szív, e kételkedő,
Kérdés-haddal gyűl tele.

Jön, mint Barát, irányadó,
Szabadságot ígérő,
(Lelkem mélyén nyughatatlan,
Dúló vágyat ültető),
Elhíteti: mindent lehet!

És hogy szabad, és hogy kell,
Ő majd segít (ne törődjön
Lelkével a kisember).
S mikor oszlop, falak s templom,
Szentély hullik mélybe mind,
S ő csak bárgyú mosolyával,
Rosszallóan ránk legyint,
Tudjuk már, hogy elárultuk
Lelkünk rég-volt nyugalmát,
Csillogó, de üres díszért
Adva kincsünk könnyen át.

S várjuk aztán, felemeljen
Minket drága, égi kéz,
S ígérjük, hogy lelkünk többé
Bűn vermébe le sem néz,
Ám ha jön egy új ígéret
S kéjes vágy, mi ránk nevet,
Azt mondjuk, hogy „csak egy kicsit,
Abból bajunk nem lehet!“

Koncz Teréz

Csak a fák

Hőség fullaszt, perzsel a nyár,
védekezni se tudunk már.
Fű elszáradt, bokor sárga,
szem csodálva néz a fára:

Szilárdan áll, derűt áraszt,
gyökeréből kap jó támaszt.
Ha tikkad is, nem mutatja,
hűvös árnyát osztogatja.
Miért teszi? Mi a titka?
– Emberben is nagyon ritka –
Türni csöndben, ami éget,
osztani az enyhéséget.
Gyökér mélyen, ez a titok.
Bajban, hőben, táplálni fog.

Bokor, csalit, kevés, semmi.
Uram, fává segíts lenni!

A cél felé

Lent a folyó *nyugodt, bátor*.
Megbicsaklik kötől, fától,
de jól tudja, mi az útja,
célját egyenesen futja.
Alattam föld *nyugodt, bátor*,
színe gazdag fűtől, fától,
takar, táplál egész évben,
minden élet célba érjen.

Fölöttem ég *nyugodt, bátor*,
kék kápolna védő sátor,
nap, hold, csillag dolgát tudja,
célját soha föl nem adja.

Bennem lélek, *nyugodt, bátor*,
erőt kérek Ég urától,
dolgomat megtegyem én is
ő segítsen el a célig.

Kósa Márta

Színek 3.

(Ludvig Nikó búzavirágos fotójára)

Pillekék

Ring a rét
ring
zsong
zsibong

perc szalad
bukfencet vet éhesen a nap
kedv cikáz
rongyos lepkeszárnyak csapódnak
hőségben
enyhülésre várva
égető szél domboldalon karikázva járja.

Szétesett percek
futó nyomata
ráncaim közt
matató idő
selymes fonala.

Ring a rét
libbenő
rebbenő
pillék
hada

kék
színjáték
szomjasan érintik virágok ezreit
táncoló kedvvel
lopkodják szorgosan
nyarunk felperzselts titkait.

Szív
szó
szirom
hajlongó kalászkok
toklászkok
torzsák
közt
szisszen a pillanat
türelmes kérlelő a vágy
hőség
van
rekkenő
hajlik az égbolt
fordul a kép
térdig simuló
ölelő fűszálak
szárukból
szöhetnek magamnak szárnyat
felrepít
fel
fel

és
megsegít
magasból e földi zizegést
tétlen
nézem

pillekék zsongás
júliusi
szemérmes
életölekezésben.

Kovács F. István

Hát, elment...

Benézett hozzám délután a Május,
Ölébe vont és lágyan ringatott,
Mint madarat a terebélyes ciprus –
A szomszéd kertben –, aztán itt hagyott.
Még most is látom fölém hajló arcát,
Érzem a csókját szomjas ajkamon.
Lehunyt szemem oly jól ismert mosolyt lát –
Mire gondolhat, azt nem tudhatom.

Benézett hozzám kedvesem: a Május,
Akácillatú csendes délután.
Fecskemadárként ellibbent aztán – huss!
És én csak néztem sóváran, sután...

Az utolsó tánc

Mint haláncsónak, mikor partot ér.
Álmom szelíden hullámzó taván
Reményem néha-néha visszatér.
Titokban bízhatom abban, hogy talán
Az a tánc ez, mely véget soem ér...

Kreischer Nelly

Hawking

A Mindenségből szökött szellemet itt a Földön
rabul ejtette egy csökött anyag, rendezetlen rezgés.
Harcot vívnek negyven éve már.
Rút anyagban testet öltött értelem,
harc közben még újabb tudást generál.
És növekszik egyre, óriássá.
Mikor végleg eltűnik, visz magával
fájdalomszülte konok akarást.
Hagy itt majd űrt, de hagy plusztudást is,
sokat, amiket alkotott és átadott,
e beteg testbe szorult, Földre tévedt értelem.

Vajon e sérült burkú szellemóriásban
milyen lélek lakozik?
Vélem, hogy ép és kiteljesedett.
Áraszt jóságot és szeretetet,
megbékélten viseli sorsát.
Cipel a lehetetlen terhet.

László Klára

Csendes áhítat

Sóhajok közt hallgat a csend,
a sok tücsök halkán ciripel,
Rajzol a gondolat a fejemben,
s a természet magához ölel.
Suhan a szél némán, tompán,
ébrednek már a napsugár,
Belélegzem a reggel illatát,
érzékeim vad csábítását,
Ébrednek az erdő, mező,
lassan kúszik tovább a felhő,

Némán sanyargatom szívemet,
szeret, vagy nem szeret?!

Szerelmes évek

Oly sok éve vagy lelkem csendje,
veled őrizem vágyam éberem,
Mert nálad marasztalt önmagam,
a legjobb énem, a másik felem vagy,
Részem, mint láthatatlan kötél,
álmaim ködén csak te jössz felém,
Hiszem, van, s lesz oly pillanat,
mikor a titkos utak előttem megnyílnak,
Futott az időm, észre sem vettem,
a síríg őrzőm maradsz énnekem,
Ajkaimon majd te légy az utolsó mondat,
a csendfátyolba sikított jajszavam...,
Kettőnk közt már köddé válik a jelen,
örökké egymásba simít a végtelen.

Ludwig Géza

Nyolcvanöt

Nyolcvanöt éves lettem én,
s hogy éltem eddig görgetém:
szerény
erény.

Gyermekből lettem vén
bolond,
aki szókat versekbe font,
ostort
sodort.

Bár gondoltam, a vers zene,
s az mindenkinek zengene:
s a hang
kaland.

Szavaim én súllyal mértem,
s szórtam őket szét merészen,
s félve
téve.

Világról is elmélkedtem,
saját jajom beleszóttem:
a harc
kudarc.

Nem kérem a nyolcvanhatot,
az akarás, a vágy halott
és rest
a test.

Magány járja utam végét,
koppan a bot, s tűnődve lép
a láb
tovább...

Lukács Mária

Lenyomatok

Észrevenni az apróságokat
megismerni a világot képtelenség
de eljön a pillanat szemünk fénye
lenyomat fészket épít egy toronyba
a földön csak elütjük az időt morcan
még zsenge zöldek a levelek
az árnyékban megbotlik a lábunk
ráfázunk erre a hús tavaszra
de nyomokban tartogat nekünk
meglepetést szivárványt rajzol
az időkép sürgetjük egymást
pedig itt ott lassítani kéne
hogy lássuk a mező és az ég
szépségét halljuk az esőkoppanást
valahol vitorlát bontanak hajók
halihó barátom ha sáros úton mész
sok a lábnyom mindegyik elvihet
valamerre jobbra vagy balra kellene
indulni gyere próba szerencse
holnap kisüt majd a nap ajándék lesz
egy szerencsen hozza Boldizsár a neve
ismerős csak éjjel eltévedt az úton
egy szállóban megpihen bölcsen
mi elmegyünk és megkeressük neki Istent

Madár János

Szólnék hozzád fénnel

Ajkadig emelném a hajnalt.
Szülőföldünk harmattól megtisztult
kincseit. Gyűjteném egybe fűszálak
élein szivárgó tájszólásainkat.
Szólnék hozzád fénnel,
tavaszra kitárt ég anyanyelvén.
Csak mélyülne szívünkbe
a tenger. A végtelennel tündökölve
élnék fölgyújtott csillagok között.

Magyar András

Köszöntő

Lánybabáktól nagymamáig
megköszöntök én ma bárkit.
Víg napot önöknek, nektek,
asszonykáknak és hölgyeknek,
kik pillangóként repkedtek,
s szépségetekkel megleptek,
s mosollyal az arcotokon
békét hoztok végsőfokon,
s remélve, hogy pusztit kapok,
kívánok boldog nőnapot!
Világunkban káosz lenne,
ha nők nem volnának benne,
és így rövid idő múlva
emberiség kipusztulna.
Nem maradna más, csak bánat,
hogya csajok nem volnának.
Mert csak nők illenek hozzánk,
s szemünket mágnesként vonzzák,
s szerelmet ők viszonozzák,
s csak hozzájuk passzol szondánk,
Nélkülük hogy szaporodnánk???
Belegondolni sem merek.
Világunk nem lenne kerek,
és bús s szomorú gyázmisét
mondana úgy, érzékiség.

Máté Miklós

Járvány

Sorsot vetünk egymás
bőrére
Vetközünk magunkból
pőrére
Odadobjuk lelkünk
tőzsdére
Kifröccsen sokunknak
bő vére
Vérből terem a pénz
kövére
Ember az embernek
böllére
Vállat rándítunk más
könnyére
Aláhull a lélek
sötétje...

Móczár Csaba

A sulis

Már megint egy hétfő reggel,
amikor csörög a vekker.
Legszebb álmomból felver,
és a suliba mennem kell.

Naponta menni az iskolába?
Végül elkopik a diák lába.
Lerogynék egy székre végszóra,
de máris indul a tornaóra.

Utána irány az elmélet, a tanterem,
az igazi tudás – mondják – ott terem.
Legalább is ezzel tömik a fejem:
enélkül nem lesz se eszem, se egyetem.

A fizika, a matek, a kémia,
nagyító, Bunsen-égő meg lénia.
Út, idő, kovalens kötés és egyenlet,
a tanárok nem ismernek kegyelmet.

Földrajz, angol, biológia, irodalom,
az énekórán már nem vidám a dalom.

Ocsovai Ferenc

Montáguk és Kapulettek

Gyűröm a párnát, és verem az asztalt,
 hogy mintha egy kellemes diktatúra lennél:
 erőtllenül földre hullva tiltakozzam ellened,
 mert szinte biztos, hogy szikrányit sem
 törödsz kínommal, és egészen máshogy
 forrt egybe szíved, lelked, jellemed,
 amíg próbálok arra gondolni,
 hogy ez a vágy csak arról szól,
 hogy sekélyes tómedremet
 legalább valami kitöltse;
 hogy versem gesztusaidból
 egy ritka múzsa leplét lassan,
 láncszemenként összeöltse,

de akkor nem értem, miért; miért kell
 ennyiszor álmodnom eltékozolt
 és porrá égett éjjeleken rólad;
 miért van, hogy farkasszemet nézünk,
 és ajkam egyszer megdermed,
 másszor gyermeki öröme
 és lángoló szónoklatra gyullad,
 és miért kell ilyen közel lennem
 háremedhez, mint meddő őrangyalod,
 ha egyszer úgyis tilos;
 ha úgysem lehetek veled,
 meg talán nem is merem igazán,
 vagy nem is tudom a végső, világokat
 felrázó kérdést őszintén feltenni neked,

hanem sokkal kényelmesebb így,
 hogy schrödingeri pozíciómban,
 ebben a kint is, bent is, vagy-vagy
 játékban, szorongó kebellet vegetálok.

Nálad nem az van, mint amikor
 századjára mondanak nemet nekem
 mindenféle egyetemista bakfisok, álszent
 pincérnők vagy céda kis kocsmároslányok,
 hanem valódi a tét, s minden pillanat számít;
 hiszen benned a finom hölgyet és az örök Nőt
 még hibáiddal együtt s mögöttük is megérezem.

Engedd hát, hogy legalább így
 sírjam ki magamból a reményt:
 száraz, hangtalan könnyezésben!

Onódi Judit

A virág nem tudja

A virág mit sem sejt
 mi a szomorúság
 a virág nem tudja
 milyen a halál
 a virágnak nem számít
 boldog-e az ember
 ő csak kinn a kertben áll.
 A virágot nem érdekli
 ha a világ szomorú
 süt a nap, hát bontja szirmát
 a virág azt sem tudja
 belőle lesz koszorú.
 Mosolyog a langyos szélben
 mosolyog, ha tűz a nap
 méhecske libben rá
 bólogat
 nyújtja bibéjét
 szórja porát
 Kicsi kertben
 parti fűz alatt.
 A virág nem tudja
 milyen nevetni
 csak csábosan mosolyog
 múlandó szépségét
 harmatcsepp győzi
 sokszorozni.
 A virág csak azt tudja
 mindenképpen
 túl kell élni a nyarat
 magot érlelni, elvetni
 és megérni a
 dermesztő tél után
 a jövődjő új tavaszt.

*háromágú fűz
 az alvó hajléktalant
 épp betakarja
 (Botos Ferenc)*

*erdőhatáron
 bíbortüzű prelátus
 tavaszi vérbükk
 (Botos Ferenc)*

Pálfi Nándor

Másfél év

Fáradt szemmel nézem, ahogy
Ibolyával és mentával sarjad a tavasz,
A rügyek éle serceg-bomlik,
Kinyújtóznak az ágak, hogy
Megmártózzanak a meleg fényben.

Emberek bóklásznak
A sárgán, zölden, kéken kavargó
Világban, mint a futó záporok
Az elvadult dombok felett.

Egyikük sem érti a másfél évet,
S talán nem értem én sem, aki
Végül kettőnk közül itt maradt.

Másfél év túl sok, hogy egy pillanat
Meg-megszakadó, majd az elmében
Mindig újra összeálló kiterjesztése legyen.

És mégis, oly kevés, megérteni
Ennek a furcsa életnek a fáradtan
Összefolyó napjait s a halált,
Amely minden megmaradt pillanat
Mélyén ott hever.

Néha várok, néha csak álmodom.
Néha egyedül vagyok, néha nem,
Akivel lennék, azzal nem lehet,
Akit szeretni tudnék, az nem szeret.

Mennyi ember, s a szívük mélyén
Végülis mind ugyanaz.
Néha élek. Vagy legalábbis úgy képzelem.
Néha, néha kérdezek, de a kérdéseimre
Csak másfél évnyi üresség felel.

*ősöreg tölgyfa
terebély lombján suhan
angyalszárny idő
(Botos Ferenc)*

*téli varázslat
gránátokkal rügyező
vadgesztenyefa
(Botos Ferenc)*

Petrik István

Mi az a koan?

Szomorítottak bánatok,
neveltek emberek.
Lestem a magasságot.
Vártak a nagy hegyek.
Mutattam alázatot.
Képzeltém álmokat.
Ikszeltem reménykedve
szerencseszámokat.
Iskolapadban ültem.
Tanultam rendeket.
Izzasztó napot tűrve
kapáltam kerteket.
Megjártam mélységet
és fénylő magaslatot.
Olvastam regényeket.
Radnóti meghatott.
József Attilát néztem
a rakodópart kövén.
Vadkacsákat láttam
a nádcsomók tövén.
Kányádi Küküllőjét
kerestem legbelül...
Megtanított az élet.
Keményen. Emberül.
Fodor Ákost csodáltam.
Olvasva, boldogan.
Vele ismertem meg,
hogy mi az a koan.
Miatta lettem „japán”,
haiku nyelvemen...
Kicsit bölcsebbé lett
az egész életem.
Jártam a nagyvilágot,
de hívott a haza.
A szerény szegénységem,
az őseim szava...
Visszahúz még a látvány,
a szép tanúhegyek.
Medencék lankás tája,
gerinces emberek.
Kezembe tollat fogtam.
Álmodtam verseket.
Világra hozott anyám.
Ez a föld majd eltemet.
Álmok, tervek és célok

még játszanak velem.
Előttem fehér papír.
Írás és küzdelem...
Weöres bóbitáján
az álom elragad.
Kitárni kell a lelket.
Mutatni önmagad.
Felnevetni, ha baj van.
Még sírni is szabad.
Szerencsecsillagzatom
örökre fennmarad?
Görbe tükörbe néztem.
Visszanéztem. Rám.
Féltelek, mi lesz a sorsod,
szép szülőhazám.
Naponta elrabolnak
hazug varázslatok.
Öregen bólintanak
a falusi házsorok...

Radnai István

ellentétek

tavasz van május szírom-nő szerelem
arcát eső veri szél cibálja
szúzi élményeket ébreszt törékeny
a bodor szépség hanyatlik bája

mint elnyűtt asszony begubózik méhe
magzatot őriz levele éles
benne ringatózik álma a béke
amíg a világkertész belé nyes

május van tavasz gyönyörű és beton
magaslik a nyers ház kézen-közön
felfut a repkény amely mindent befön
megrontja a melléje épült közöny

aranyát befönja a nap világa
járdaszegély fakó a környezet
mellett a sóvár özvegy lilasága
méheket vár de harmat könnyezett

a tavasz odébb áll a nyárba hajlik
a panelnép mint cserebogár rajzik

Szabadi Ágnes

Farakás

Köszönöm, nem vagyok éhes.
Inni is ráérek később.
Nem tudom, hogy lehetséges,
de maradt erőm, és még több
lesz, ahogy egyre hasítom
fejszémmel mind tűzifának
ezt itt. Még sokáig bírom.
Végtelen holnapok várnak.

Köszönöm, nem kell a kabát.
Izzik a lendület bennem.
Némítom a világ szavát,
tudom, hogy nem kell ezt tennem...
Számoljam inkább csak lassan:
hány rönköt vágtam már félbe;
és aztán bátran mondhassam:
felkészültem rég a télre.

Köszönöm azt is, hogy maradsz.
Régóta figyelsz egy padon.
Szemedben ragyog a tavasz.
Lehullik álarcom. Hagyom.
Közel vagy, egészen közel.
Megérinthetlek most talán.
Alkonyat fáradtan ölel.
Messze, az állomás falán
graffiti. Olvashatatlan.
Menetrend? Senki sem látta.
Ablakok ezer darabban,
elhagyott, porlepte járda;
örökké dél lesz, az óra
százéves álomba merült.
Vonat sem jött évek óta,
másik világ felé került.

Leomlottak mind a falak.
Kerítés áll már csak, kéken;
krétával rárajzoltalak,
még nap is süt fenn az égen,
és mindjárt kész lesz a padunk:
kék lombú fák vesznek körbe...
Lakatlan szigeten vagyunk,
használhatatlanra törve
hever a sós tenger mélyén
réges-rég elsüllyedt csónak.

Tudom, a mesének végén
 felgyújtják a villanyt, szólnak:
 Nincs hajó, nem keltünk útra...
 Csúfolnak közömbös fények.
 Idegenek vagyunk újra.
 Dőlök a kék kerítésnek –
 tisztára mosta a zápor.
 Krétám is ázottan hever.
 Farakás magaslik távol...
 nyár van már, fűteni nem kell.

Szabó Veronika

Alkony

Sötétbe burkolódnak a megkopott idő.
 Sápadt arcán mélyülnek a ráncok.
 Tárt karjával nem hívja jövő,
 búcsúznak az elfelejtett táncok.
 Válláról lerakja rég cipelt terheit.
 Görnyedt háttal magában üldögél.
 Merengve idézi életút-képeit,
 hajszálain csendben elalszik a dér.
 Homályos tükréből rémülten néz vissza,
 kupaknyi borát tán utoljára issza.
 Harangja messziről hosszan zúgva kondul,
 gyenge lábaival tipegősen indul.
 Legszebbik ruháját még egyszer felveszi,
 elmélázik benne, utána leteszi.
 Féltve őrzött titka ölébe telepszik,
 örökre megvetett ágyába befekszik,
 s mint óceánra rátaláló ér,
 megérdemelt pihenésre tér.

Csendélet

Mély csendbe burkolva élelem
 Színtelen életem.
 Hallgat a szívem, hallgat a szám,
 Nem kell semmilyen fény nekem.
 Hosszúra nyúló árnyakkal
 Vászorra festem bánatom,
 Lebegő, homályos szavakkal
 Levelet küld a fájdalom.
 Üres kannából inni kér
 A hervadni készülő virág,
 Odakinn zajlik az élet,

Számomra szóltan a világ.
 Lassú úton halkán járok
 Míg haza nem érek,
 A semmivel táplálkozva
 Csendéletet élek.

Szakáli Anna

Ez az én testem

Ez az én testem,
 melyet neked adtam,
 bízón, merészen,
 hogy visszakapjam
 örömd, de örömré
 sóhaj és könny felel.
 Kopárra égett
 sok lázas éj után,
 sebzetten, mint lőtt vad,
 csodát vártam sután.
 Bolygó hollandi
 a nyugtalan, vad,
 sós tengerek vizén
 hanyódik, partot,
 hiába, nem ér.
 Viharvert, tört gálya,
 bár érintések
 száz csodája
 várja epedve,
 rá mégsem talál.

Éjfékete álom

piros a vér omló semmisség
magára húzza fátylát az éjfékete ég
süvít fénylő csóvát húz
katyusából a forró testű lövedék

éjfékete álom tölti gyilkos fegyverét
fülére fogja remegő két kezét
– jólesne egy nyelet pálinka
bizsergetni a szikkadt nyelv
rettegésben dobogó szív
felcserzett száj peremét –
még csak tizenkilenc év
amit akaratlan hátrahagyott

azt kiáltják: a hazáért, kölyök!
anyját látja, érte könnyörög
szembe röhögik a hazugok
s a piros vér – kiömlő semmisség –
homlokáról az arcára csorog

Tarócziné Barabás Irén

Világom

Táncoló szirmok színes fátyla
borul az ocsúdó tavaszi füre,
tulipánok, jácintok, babarózsák varázsa,
fák élő, mélyzöld színe hívogat.
Elvarázsoltan dobog a kert szíve
a májusi virágok erdejében.
Végtelen a felettünk kibomló kékség.
A pillanatok percekké,
majd órákká, napokká nyúlnak,
s életfám évszirmai lebegőn hullnak.
Méhek zizegő zsongását hallgatom,
s hiszem, hogy lesz jövője
a fáradtan értünk küzdő Földnek,
ennek a csodás, szeretnivaló világnak.

Torma Ágnes

elfogadáshoz
bölcsség s szeretet kell
ítélni könnyű

-

kapcsolataink
annyit érnek amennyi
mélység van bennük

-

szíveink közé
néma titkolódzásunk
távolságot szül

-

kinek nincs saját
élete, foglalkozik
a másokéval

-

nem mindenki kész
szabadnak lenni, lásd és
engedd rabságuk

-

hajnali köd nem
fakíthatja el fényed
hiszen ragyogsz

-

idő kereke
halkan megnyikordulva
fény fele fordul

-

sose kételkedj
önmagadban isten nem
alkot hibásat

-

igazán ahhoz
tudsz csak őszinte lenni
akit szeretsz

Tormássy Erzsébet

Legénybúcsú

Legénybúcsú, bűvös szó ez,
tudja minden vőlegény,
Legénysorban – vélik ők ezt –
az utolsó fegyvertény.

Rabok leszünk, szolgák leszünk,
sőt mi több, mind rabszolgák,
Kiket gyötör, szid és korhol
nap mint nap egy asszonyosság.

Elszállt pár év, múlt' az idő,
gyorsan teszi a dolgát,
Töröm fejem, hogyan hizlalt
ennyi kövér rabszolgát.

Fiatalon minden szép

Fiatalon minden szép,
hisz oly messze még a vég!
Fütyörészve járod utad,
szabad szélnek érzed magad.

Korosodva mindez más lesz,
rabul ejt a gyengeség,
Csendes, nyugodt lesz az élted,
vágyad csupán: békesség.

Tornai Xénia

Az ősi Rend dicsérete

Rút a világ ideleln, s idegen ma e földi valóság?
Szürke a fény, s mi a szívbe talál vele talmi hiúság?
Érzed, a lét peremén ül a ház, miben élsz, s fala börtön?
Hold telik éppen, azért ideges csak a szív – zivatar jön.

Nézz ki az ablakon, ott tömök épp kicsinyük lila fecskék!
Éhes a csőr, mibe sorba potyognak a fürge legyecskék.
Mégis azonnal az égbe suhannak az éteri szárnyak,
Meg se pihennek, emészteni sarjaik újra ha vágynak.

Állni a szélben a fát, ugye, látod amott a sötétben?
Lombja lehull, s csupaszon dideregve zihál tunya télben.
Néz megadóan a fagyba csatázva hideggel az éjjel,
S tudja, a hús jeget új tavasz illata kergeti széjjel.

Hát te se lelj soha büteli felleget égbeli fényben,
És ne keress gonosz élt csupa angyali, ősi erényben!
Várd ki, derűd mikor élteti újra az isteni rendet,
S hallhatod éteri dallamokon muzsikálni a csendet!

Visszavágyó

Egykor a Parnassz dús ligetében jártak a Múzsák,
Kút vize mellett éteri csókkal igézni a költőt.
Táncuk a szélben megdelejezte a földi halandót,
S dallani kente be torkuk fénnel a délosi lantos.

Jaj, hova lettek az isteni nimfák égi erénnyel?
Jaj, hol az antik idillek lágy suhogása az éjben?
Árva a költő, s oly darabos ma a Múzsza, ha lebben.
Támad a szél, a haját az eső veri itt, Budapesten.

Tóth Lászlóné Rita

A béke

A béke nem csak azt jelenti, hogy nincs háború,
a béke ettől sokkal több, öröm és nem ború.
Béke kifejezi, hogy nem vagyunk ellenségek,
nyitunk egymás felé, s ha kell, adunk eleséget.

Rámosolygunk mindre, akivel csak találkozunk,
kezünk üres, tiszta, jobbot velük majd így fogunk.
Nem gondolunk, és nem is mondunk senkiről rosszat,
ha egy mérföldre hívnak, megteszünk majd két hosszat.

Igaz kincs a béke, pótolhatatlan és drága,
úgy kell vigyáznunk rá, miként valódi gyémántra.
Tovább kell adnunk eledelként utódainknak,
majdan nyugalma lehessen szétszórt porainknak.

Tóthárpád Ferenc

Lehet

Ki szól, ki hív, ki élvezi
a játékot, mit üz velem,
ki tudja már, hogy nélküle
babérom mással nem terem
– habár ma még csak vágy,
mit versbe önthetek,
lehet belőle kín,
elsöprő fürgeteg –

nem enged el. A fájdalom
közönybe tán nem kocsosul,
lehet belőle még csoda,
mely áldott magzathoz simul.

De addig is adom
szavam, ha kell neked,
lehet dalod, imád,
s lehet még fwgyvered.

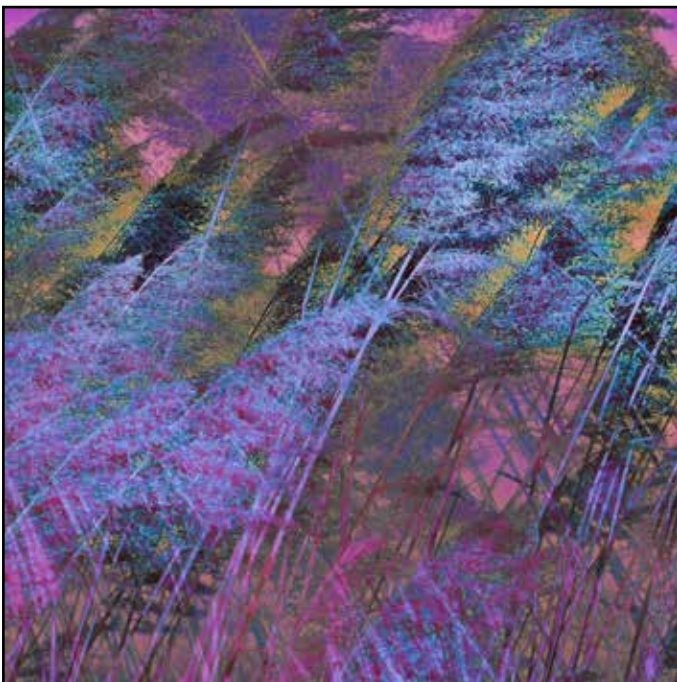
Gyógyító

Kerekecske, gombocska,
ujjam játszik rajtad.
Leheletem hozzád simul,
melengetve altat.

Tested feszes: „Lazulj el!”
Bölcső most az ágyad.
Ölelésem feledtesse,
akármi is fájhat!

Kerekecske, gombocska,
hadd töröljem könnyed!
Oszd meg velem sóhajodat,
oszd meg velem csönded!

(Másodközlés a Francia flört c. kötetből)

Tóth Mária

Álmomban

Mikor néma, kék volt a tenger,
sütött, sütött a Nap.
És átlátszott a Hold –
Álmomban.

Valakit láttam,
hogy a hegyről letekint.
És ujjával mutat,
Ahogy Isten int.

És láncából szabadult
az álom, de még
nehéz, még visszanéz.
És könyörög életért.
Messze már...
Legyőzte az ébredést.

Törő István

Hálás pillanat

Mint órláng, amely gyújtani kész,
takarékon lobog kékes fénye,
szürkeségből a Nap előcsalt,
úgy vágyom szemed melegére,

mert őriztelek, akár a gázláng,
ha rossz napunk volt, újrakezdtem,
lehetsz a meghitt kávéházam,
Éva, akitől bűnbe estem,

az időt kellene mérlegelnem,
mit ezer szállal fűtött jóságod,
messziről izzik lobogó vágyam,
ha szerelmed sugarában állok,

mindig újrakezdésben bíztál,
hogy a reménység átszivárog,
és embert emelő gondolat,
lelkem szorításodra vágyott,

minden napod hálás pillanat,
naptárban ahogy ellapoztad,

tested kenyerétől újultam,
újra hangolt zongorád voltam,

bizalom hiánya egyre aggaszt,
ahogy a jelent elbocsátom,
új otthonra már nincsen időnk,
barlangban laknék sziklaszálon,

maradj velem, hogy újra éljük,
azt, ami volt, s bízva, mi lesz,
pókfonálon magasra kúszva,
hogy emberként is bírja a test.

Török Nándor

Kivégezve

Amikor úgy érzed, az égre meredve,
mintha a szűk kötél nyakad része lenne,
s talpad alatt egy
ismert dallamot
fütyörész a szél, mégse hallgatod.

Amikor langyos tócsádban térdelve,
várod, hogy a bakó nyakadhoz emelje
a könyörtelen,
jéghideg acélt,
s csak reménykedsz, nem véti el a célt.

Amikor nyíltan farkasszemet nézel
nehéz karabélyok torkolatűzével,
ártatlanul is
érzed a vétked,
s a villanó fény feloldoz téged.

Az örök kérdés

Álmokat kergetek, nem tudom, ki vagyok.
Okban az okozat,
okozatban az ok?
Lelkem halhatatlan, mégis haldokolok.

Kutatom a jövőt, bejárom a múltat,
előlem az isten
mit és hová bújtat?
Hiába keresem, nem talállok újat.

Leszállok a mélybe, képzetem mit talál?
Halandók csontjait,
sírköyükön az áll:
„*Alom az élet és ébredés a halál.*” *

Ily' választ találtam, s miközben kerestem
az ártatlan fényből
az árnyékba estem.
A jelen porában bűnhődik a testem,

mintha a jósorsom csak azért verne meg,
mert érző emberként
a lelkem gyermeteg.
S ha én itt maradok, ő, szegény, merre megy?

*Voltaire: A lélek halhatatlansága

Valentin István

Áramlás

Nem biztos, hogy gondolsz rám,
Mikor postaládamba nézek,
S leveled szomjas kezemhez bújik,
Lehet, hogy épp
Menzán meríted a levest,
Vagy életed véded,
Esetleg szobádban pihensz –
Nem tudom.

Talán finomabb lesz
Megszokott ételed,
Talán egy pillanatra
Győzelmet aratsz a gondok felett,
Talán megcirógat otthon
A párna pihéje,
S átérzed az örömet,
Melyet parfümként hintesz
Szívem barokk báltermébe.

*vörösfenyőág
érzi a fagy illatát
ébred a napon
(Botos Ferenc)*

Varga Katalin

A magány

A magány különleges csapda:
fekete és színes a két oldala.

Aki egyedül van, éber álom rabja lehet,
s óvatlanul, mély csapdába eshet.

A magány belső sikolyokat hallat,
ha süket fület talál s néma ajkat.
Nincs derűs hangulat, mosoly,
csak némi gondolat, az is komor.

A magány hatalmas szárnyával beborít,
lelkedben a fájdalom hangja felordít.
Más élőlény sajnos nem hallja,
ezért egy különleges csapda.

A magány szerencsét is hozhat,
mely nyitott ajtókon kopogtat.
Álomszerű lehetőség: el kell fogadni,
a magány rémálmait pedig tagadni.

A magány hívhat bámulatos alkotásra.
Élj vele, és ne hagyj másra!
Most csend van körülötted, csak halk zene száll,
ez mindenképpen művészetre inspirál.

Ha a magány változásra szólít,
felgyorsít és kihívásra csábít:
ez elmédet új utakra hajtja,
ez is egy különleges csapda.

De ebben a csapdában ékszerek vannak!

A zene fülbemászó dallamai, ékkövei,
a versek, prózák csodás hírnökei,
a festők bámulatos ecsetvonásai,
az építészek égbenyúló palotái.

Van a magány sötét, mély csapdája,
és lehet a magány alkotás csodája.
A magány helyzet, kétes állapot:
te döntöd el, hogy melyiket választod!

Zsuzsa Mihály

Komfortzóna

Nagy a ricsaj a konyhában, tetőpontján a hangulat,
Évértékelőjét tartva a sok bútor együtt mulat.

Asztalfőn gögösen trónol könyvespolc és íróasztal:
Mi szolgáljuk a szellemet, itt van a döntéshozatal!

Jól van, jól van - szól a szekrény: Ha moly eszi a kabátot,
Hiába okosság s erény, kinevetik a slampost, rongyost.

No, de szomjasan s éhezőn tompul az agy, idegrendszer,
Fazék s tűzhely együtt érvel, komfortot csak velünk érsz el!

Nyugodt hangon, puhán szól most franciaágy és kanapé,
Bennünk pihen test és lélek, röpitünk az álmok felé.

Bennünk válik valósággá sok forró szerelmes álom,
Beteget is meggyógyítjuk óvón, féltőn puha ágyon.

Szék és asztal nevetve szól:Évés, ivás beszélgetés
Kerekasztalnál igazi, ülésünk nem törökülés!

Csend lett egyszerre hirtelen, fagyossá vált a hangulat,
Kinyitotta titkos zárát, mutatva kincset, aranyat,

Mint az élet s halál ura, gúnyos kacajjal szólt a széf:
Az egész életeteknél egy-egy grammom többet ér!

Alázva hallgat mindenki, az ünneprontó meg mulat.
Hát nincs egy legény a gáton, ki szól:
Edd meg az aranyad!

De van! Eddig félretolva, csukott fedéllel sarokban
A lenézett, megvetett, alulértékelt WC-csésze.

Saját fedelét lecsapva felállt most saját magára:
Ti felfújt, buta hólyagok, senkinek nem jut eszébe,

Ti csak kellékek vagytok itt, nélkülözhető limlomok,
Én vagyok, akihez siet még a király is, és gyalog!

Bennem nyer értelmet minden, gondolatok ebbe bele.
Nálam megkönnyebbül a test, kitisztul mindenki feje.

A titkok tudója vagyok, itt fellebben minden fátyol.
Megszavazták az indoklást, senki se volt ilyen bátor.

Próza

Kovács F. István

Cézár

Belátom, eléggé közhelyes ez a név egy Németjuhásznak, de hát a rendőrségi kennelben ezt kapta szegénykém. Volt ott még Rex, meg Tigi, sőt Alex is, ám a testvérei nagy ívben hányták rám a fittyet, viszont ő első pillantásra odaügetett hozzám. Először megszagolta a bakancsomat, aztán leült, és felnézett rám. Imre barátom, a kutyás Nagyfőnök elmosolyodott, én is elmosolyodtam, és – szigorúan szolgálati alapon – ezzel megtörtént a kutyus „átvezénylése” az alakulat örkutyai státuszába, ahol azidőtájt szolgáltam. Mindig is nagy kutyabolond voltam, és legszívesebben azonnal felkaptam, magammal vittem – volna – az apró kölyköt, ám nem lehetett. Először is, meg kellett kapnia az „alapkiképzést”, mely nyolc hosszú hónapig tartott, másodszor meg... hát ugye haza úgysem vihettem egy „kincstári” tulajdonba tartozó ebet. Azt viszont semmiféle szabályzat nem tiltotta, hogy rendszeresen meglátogassam, s ilyenkor jól kihancúrozuk magunkat, jelentősen hátráltatva ezzel a kiképzés eredményességét. Imre ugyan mindig erősen ráncolta homlokát, de hát a kutyákat ő is imádta, kettőnket pedig régre nyúló szoros barátság kötött össze.

Szó, ami szó, nagyon összenőttünk mi ketten – mármint Cézárral –, és amikor letelt az éves terminus, megfogtam a pórázt, ő pedig diszlépésben masírozott mellettem a terepjáróig. Út közben többször is képen nyalt, okos buksiját a vállamon nyugtatta, szegénykém nem sejtette még, hogy csöbörből vödörbe vezet az útja. Erre csak akkor jött rá, amikor a várost elhagyva behajtottunk egy erdei útra, mely az őrzendő objektum kapujához vezetett, azon belül pedig egy igazán komfortos, de mégis csak zárt, négyrészes kennelhez... Ő persze nem lepődött meg, én viszont annál inkább! Talán kicsit meg is sértődtem, amikor a kutyavezető fiú leguggolt hozzám, és őt éppen úgy képen nyalta, mint engem.

– Nahát! Hűtlen kutya – morogtam, mire az új „parancsnoka” elnevette magát.

– Ugyan! Ne tessék már rossz néven venni! A kutya pontosan tudja, ki a „szolgálati személy”, aki éppen fontos, de az igazi „gazdi” mindig az, akivel kölyök korában elsőnek közelebről megbarátkozott, vagyis,

akit „kijelölt” magának.

– És ez én lennék? – kérdeztem tamaskodva.

– Próbáljuk ki – egyenesedett föl a katona, és hirtelen mozdulattal megmarkolta a zubbonyom ujját. Cézár pedig abban a pillanatban rajta volt! Nem marta meg, „csupán” úgy rántotta le a földre, mint egy szalma-bábut!

– Huh! Ez a blöki aztán nem lesz akárki! – tápáskodott fel a fiú, miután „leszedtem” róla a kutyát, és nem is lett!

Amikor legközelebb találkoztunk – úgy két hét után – már akkor meglepett. Egészen halkan nyüszítve várta ki, hogy magamhoz hívjam, de addig csak ült hegyesre állított fülekkel, mint egy szobor. Nyoma sem volt a szertelen kölyöknek, aki az iskolán még nem várt sem hívásra, sem engedélyre, hanem ahogy meglátott, „eldobott kaszát-kapát”, és a nyakamban termett.

Ezúttal azonban az sem volt elég, hogy szólítottam! Hiába hívtam, egészen addig nem jött, amíg a kutyavezető fiú halkan meg nem szólalt: menj! Akkor hozzám ügetett, és lehasalt előttem. Semmi viháncolás, csak hegyes fülek, könyörgő tekintet, és azok az alig hallható kis nyüszítő hangok. Bevallom, elszorult a szívem. Leguggoltam hozzá, megsimogattam buksiját, és csak akkor engedte igazán el érzelmeit, amikor – régi szokásunk szerint – megmarkoltam selymes füleit. Először hanyatt vetette magát, hagyta, hogy megvakargassam, megveregessem domború hasát, bordáit, majd hirtelen felpattant, és elkezdett körbe-körbe rohanni körülöttem. A „fesztivál” azonban rögtön véget ért, amint Tóth honvéd – megint csak egészen halkan megszólalt: elég!

Fekszik! Cézár puhán lehasalt, ám ekkor már nem láttam szemében szomorúságot, gondolom, úgy érezte, megkapta azt a szeretetsomagot, ami neki járt. Hozzá lépve még megsimogattam okos fejét, amit pici farkmozdulattal nyugtázott, így köszönt el.

Aztán a heteket hónapok, a hónapokat évek váltották, és mi sokszor köszöntünk még így el egymástól. Tóth Karcsi tizedes lett, majd civil, mert kitöltötte az idejét, az új kutyavezetőt pedig valósággal be kellett ajánlanom Cézárnak, mert másfél év alatt elveszítette játékos bohóságát, és rettenetesen szigorú természet költözött belé.

Hároméves korára gyönyörű robusztus példánya lett fajtájának, és már a megjelenése is azt üzenté, vele

nem ajánlatos kukoricázni! Balla Jani, az új kutyás azonban ismerte az ebtartás fortélyait, és hamar elfogadtatta magát „őfelségével”. Időközben a másik három kutya is lecserélődött, így teljes joggal Cézár vált „rangidőssé”.

Mindezek alatt viszont a világban és az országban is igen jelentős – mondhatnám, földrengésszerű – változások lavinája dübörgött. Következésképpen a Magyar Néphadsereg – először csak elnevezésében, majd szervezetében is – megszűnt létezni. Cézár persze nem érzékelt ebből semmit, de amikor megszületett a döntés a mi alakulatunk felszámolásáról, egyéb dolgaim mellett az ő sorsát is el kellett rendeznem. Nem utasított erre senki, ám én kötelességemnek éreztem, és egy szép májusi napon felkerestem Imrét. Jól megnéztem a már ismert ráncokat barátom homlokán, aztán amikor lassan bólintott, átöleltem őt, és repültem a kutyusért!

Csodák csodája, miközben hazafelé autóztunk, a morózus eb visszaváltozott azzá a kölyökké, akivel első alkalommal kocsiztunk. Fejét a vállamra téve a fülembé szuszogott, és nedves orrát a nyakamhoz dörzsölte. A kertés ház, melyben akkoriban laktunk, első pillantásra szimpatikusnak tűnt számára, érdeklődéssel kísért végig az udvaron, és szemmel láthatólag nem zavarták a kerítések, sőt a garázs oldalának támaszkodó rozzant kennel sem, melyet érkezésünk tiszteletére életem párja kitakarított, és új béléssel, a nagyapa ledobott bundás kabátjával tett lakályossá. Úgy látszik, effajta komfortra Cézár sem számított, mert rövid szimatolgatás után bebújt az ólba, és nagy szusszanással leheveredve felavatta új lakhelyét. Ahogy ott álltunk egymást átölelve, feleségem hangoosan megfogalmazta gondolataimat.

– De jó, hogy újra van kutyánk, ugye, szívem? Látod, éppen úgy fekszik ott, mint aki azt érzi, végre igazán otthonra talált.

Hát csoda, hogy annyira szeretem ezt az asszonyt?!
Meg a kutyákat...

*egy tündérvirágsepp
téli ágról reszketve
arcomra hullott
(Botos Ferenc)*

Nagy-Rakita Melinda

Utazás a legendák birodalmában

Görögországtól Japánig

A csillagos égbolt ősidők óta megmozgatja az emberek fantáziáját. Különösen igaz ez azokra a korokra, amikor az égi magasság elérhetetlen távolságban volt számukra. Így aztán nem csoda, hogy minden nép közös emlékezetében szerepelnek olyan legendák, mesék, amelyekben emberi tulajdonságokkal ruházzák fel az égi világot, a csillagokat.

*Hajnali égbolt
csillagáradatában
mesék rejtőznek*

Szép példája ennek a görög mondavilágban a Páva Csillagkép és Argosz története. Héra, kedves szolgálója a sokszemű óriás – Argosz – halála után, annak szemével a páva tollait díszítette.

*Hermész dalától
álomba merült Argosz –
égen pávaszem*

Az északi Cree indiánok legendája a Nagy Medve (Göncölszekér) köré épült. A „szekér” tengelyét alkotó három csillag a három vadász, a másik négy a medve.

*Nagy Medve ébred
fénylő tavaszi égen –
vadászok üzik*

Az aboriginal (ausztrál) mondavilágban él a Sötét Emu Legendája. Itt a Tejút nem fényes csillagok halma, hanem az azon belüli sötét porfelhőből kirajzoló óriási ausztrál futómadár, az emu, amely általában kora tavasszal tűnik fel az égen.

*Idő kereke
ismét tavaszba fordul –
újjászületés*

A magyar mondákban is fontos szerepe van a Tejútnak, vagy ahogy a legenda tartja a Hadak Útjának, amelyen a honfoglaló hősök menetelnek a túlvilág felé. A Tejutat ölelő csillagok fényében pedig a harcoló magyarok tábortüze világít.

*Hadak Útján jár
honfoglaló ős atya -
jövőt szülő múlt*

Egy másik égkapcsolatú történetvonulat, amely a magyar mesevilágban is megtalálható, de más népeknél is fellelhető, amikor valamiféle gonosz erő (sárkány, ördög stb.) elrabolja a Napot vagy a Holdat. Az aktuális hős (a legkisebb királyfi, a szegénylegény stb.) fufanggal és/vagy erővel visszaszerzi azt.

Óh, fényes Napom
régóta senyvedsz rabként –
ki vált meg végre?

A Japánban ma is tartott Tanabata (Csillagfesztyál) eredete is egy régi legenda. A történet az égi folyó, a Tejút (Amanogawa) partján játszódik. Több változatban is megtalálható, az alábbi az egyik legszebb.

Orihime, a szövőlány (Vega Csillag), az Ég Istennőjének lánya, és Hikoboshi, a pásztor (Altair csillag) szerelméről szól.

Orihime gyönyörű szöveteket sző. Ám a szorgalmas munka mellett nincs ideje találkozásokra, szerelemre, ami miatt nagyon bánkodik. Anyja végül megsajnálja és összeismerteti a pásztorral.

*Isteni leány
naphosszat szövő vásznát
szívében magány*

*Egy pillantásra
egybefonódik két szív –
csillagszerelem*

Ahogy a két fiatal szerelme elmélyül már csak egymással foglalkoznak. A leány nem sző, a fiú nem őrzi a marhacsordát. Ezzel kivívják az Istennő haragját, aki megtiltja számukra a találkozást. Azonban kétségbeesésüket látva az isteni anya évente egyetlen napra engedélyezi, hogy együtt legyenek. Hetedik hónap hetedik napján híd ível át a Tejút felett, és az ellenkező partra száműzött fiatalok megölelhetik egymást.

*Tejút felett híd
egyetlen nap boldogság –
esőben nincs út*

A japánok Tanabata napján kívánságokat írnak papírszalagokra és bambuszágakra kötik. Azt remélik,

hogy a szerelmesek találkozásával az ő kívánságaik is teljesülnek.

Barangolásom az égi legendák birodalmában itt véget ér. Azt remélem, hogy ez a kis ízelítő nem csak nekem szerez örömet.

*Égben szőtt mesék
csillagfénye világít -
századokon át*

Pálné Onódi Judit

Naplementék

Az út eleinte szép, de tulajdonképpen egyhangú tájon át vezetett, baloldalon az óceán végtelen vize ért össze az ég párás kékjével, a másik irányban pedig lakatlan, sivár dombok vonulata kísért. Ez az egyhangúság fokozódott, a táj élvezhetősége pedig nullára redukálódott, mikor mindkét oldalon csak a nagy „semmit”, a sárgásszürke élettelen síkságot lehetett látni.

Késő délután érkeztem az oázisba. A kietlenség után fantasztikus látvány fogadott. Egy kis tó gyöngyszemként csillogó víztükre a körülötte sorakozó kis bárokkal és éttermekkel, számos hostel és alacsony kategóriás szálloda gyűrűjében. A lemenőben lévő nap vörös fénye hosszú fényhíddal vonzotta a szemet a tóra.

Miután több nézőpontból is megörökítettem fényképezőmmel a csodálatos látványt, leültem egy bár teraszára, hogy elidőzzek egy kicsit kellemes érzések és egy pohár hűvös ital birtokában. Nyugati irányban ültem az asztal mellé, végignéztem, ahogy a nap izzó korongja a tavat körülölelő domb mögött fokozatosan eltűnik. Még nem volt sötét, de a nappali fény már megadta magát, átadta helyét az utcai lámpák fényének és a teraszok hangulatvilágításának.

Akkor vettem észre a tóparti fák alatt egy reklámtáblát, ami homokfutóval tehető kirándulást kínálgatva harsogott felém. Felöltött bennem, hogy talán erre még lenne idő, mielőtt besötétedik. Nem is tétováztam sokat, rövid kétnyelvű megbeszélés után (tulajdonképpen egyikünk sem értette, mit mond a másik) befizettem egy sivatagi autózásra.

Beültem a járgány hátsó ülésére, és jól becsatoltam a biztonsági öv hevedereit, melyek négy ponton is az

üléshez rögzítettek. Nem vittem mást magammal, csak az irataimat, pénzemet és a fényképezőgépet, cipzáras zsebeimbe mindet jól elraktam. Úgy érzem, teljes a biztonságom, kipottyanni nem tudok, fejem és testem pedig védve van a körben futó vastag bukócsövek révén. Legfeljebb mindenemet beborítja a homok, ha lebucskázunk egy homokdűnéről. A sofőr hátranézett, és kérdezett valamit, mire én intettem neki, hogy tőlem akár indulhatunk.

A minden irányban nyitott autó kikanyargott az oázisból, aztán hirtelen tempót váltott, és megindult a homokdombok között. Szélesebesen hasított dombnak fel, majd zuhanásba kezdett a túloldalon lefelé. Úgy száguldoztunk nagy ívekben föl és le, mint egy hullámvasút. Jobbra-balra is kanyarodtunk, mégis az volt az érzésem, hogy tulajdonképpen egy irányba haladunk. Nem nagyon értettem, miért is kell ilyen gyorsan menni, semmit sem látok a tájból, csak homokot fönt és homokot a gödörben. Igaz, hogy a sivatagban nincs is nagyon más, csak homokdűnék sokasága. Gondoltam, talán a vezető át akar vinni valami másik faluba, és onnan még időben vissza is akar érní a kiindulási helyre. Áadtam magam a féktelen robogásnak, felkészülve arra, hogy egy lefele kanyar bármikor beboríthat a homokba.

Az egyik gödör után kicsit hosszabban húztunk föl felé, majd a domb tetején lassított, és megállt az autó. Abban a pillanatban megértettem, mi célja volt a sietésnek. Cikkcakkban, de folyamatosan nyugati irányba haladva utolértük a lenyugodni készülő napot, így ismét megláthattam a vöröslő korongot a dombok sokasága fölött.

A látvány lenyűgöző volt, kellemes borzongás érzékeltette velem, hogy minden porcikámat jóleső érzés járja át. Boldogan néztem végig ismét, ahogy a korong, a félkör, majd a kifli eltűnik a láthatáron. A tompuló fényben körbepillantottam a tájon, mint egy hullámozó tenger pillanatnyi lenyomatán. Taréjosan tornyosult vagy éppen lágyan fodrozódott a homok, mozdulatlanságában is élénk dinamikát árasztva felém.

A visszafelé utat lényegesen kellemesebb tempóban tettük meg, lehetett nézelődni is, ámbár az utolsó szakaszra már elfogyott a világosság. A vadon sűrű sötétje lepette be, csak a kocsik két lámpája világított előre. Érdekes volt megélni, hogy a leküzdött szintkülönbségeket nem láttuk magunk körül, csak érzékeltek.

A sok száz apró lámpa fényét visszacsillogva üdvözölt újra az oázis kis tava. Boldog voltam, hogy egyazon nap kétszer is sikerült a naplementét megcsodálnom, kétszer varázsolt el, ahogy utolsó vöröslő pillantása után a nap behunyja szemét.

Szabó Aida (Jampa drolma)

Nyírfa lábánál kő szunyókál

Nyírfa lábánál,
napszitta kő szunyókál.
Egy álmat őriz

Anyukám temetése után pár hónap múlva Brúnót – „akinek lelke volt” –, a hűséges németjuhászunkat vesztettük el.

Tavaszi derekán már alig volt ereje felállni. Majdnem egésznap feküdt. Egyik este észrevettem, hogy a lépcsőről is leesett. Összeszorult a torkom. Szőre elvesztette a fényét, egyre színtelenebbé vált. Bizony, bizony, öreg barátom felett eljárt az idő. Amikor a ruhákkal telt kosarat cipeltem, már nem kísért el, csak hűséges mogyoróbarna szemét éreztem óvón a hátamon. A teregetések utáni a közös hancúrozásaink is végleg elmaradtak, pedig élvezettel szerette, ahogy dús vörhenyesbarna bundáját gyömiszkeltem. Hátára fekve gyönyörködve nyögdecselt.

Egy tavaszi zápor meghozta a búcsút. Hiába próbálkoztam, lábai nem engedelmessé váltak, így a kert közepén tehetetlenül feküdt. Mire egy hatalmas szőnyeget kerítettünk, bőrig ázva vacogott. Lányommal együtt nehezen gördítettük rá a rongyhordályra, és cipeltük védett helyre. Rázta a hideg, remegett. Betakartam, dörzsölgettem, becézgetve simogattam, nyugtatgattam. Hatalmasakat nyelt. Kezemből igyekeztem itatni, amire sajnos már nem volt képes, így a nyelvére nedves ruhát tettem. Lassan szemünk egymáséba mélyedt, mindketten tudtuk, hogy búcsúzunk.

*Út beteljesült.
Virágmagot szór a szél.
Égig ér a csönd*

Szabó L. Szilvia**Dalma meséi****Nyuszi és Hápi kalandjai
Játék az erdőben**

Kis unokámra vigyáztam, amíg az édesanyja a konyhában tevékenykedett. A párja dolgozott, jól jött neki minden segítség. Nagyon okos a csöppem, és már most nagyon szereti a könyveket. Ölembe ültettem őt, és lapozgattuk a színes képekkel teli könyvet.

– Nézd Dalma! Itt a nyuszi és a kiskacsa. – Ők most a kedvencei. Apró ujjacskáival mutatta ő is. – Szerinted merre induljon el a nyuszi és a kiskacsa? – kérdeztem tőle. Az erdő és a tó felé mutatott.

– Hát nézzük csak – és mesélni kezdtem.

*

Nyuszi koma és Hápi kacsa, a két jóbarát egész nap a kerek tisztáson játszott az erdő közepén. Kergetőztek és bújósckáztak, közben nagyokat kacagtak. Egy apró tó is megbújta a fák alatt. Vidáman telt a nap, észre sem vették, hogy a szürkület már köréjük telepedett. Kicsit meg is ijedtek, hogy most akkor hogyan találhatnak haza. Lázasan tanácskozás után úgy döntöttek, hogy elindulnak.

Mentek, mendegéltek, és közben úgy besötétedett, hogy az orrukig sem láttak. A távolból mennydörgés hangját hallották, és egy villám is átcikázott az égen. Ijedten néztek egymásra. Néhány percen belül ömleni kezdett az eső. Nyuszi észrevett egy odút az egyik útszéli fában.

Bekopogtattak az oldalán. Már volt lakója, Marci, a mókus. A kopogtatásra kidugta a fejét.

– Ki az, és mit akar?

– Nyuszi és Hápi vagyunk. Eltévedtünk, és az eső is eleredt. Megszállhatunk nálad egy kis időre?

– Gyertek csak! Örömmel adok szállást mind a kettőtöknek.

Nyuszi és Hápi bebújtak a meleg odúba.

A zápor hamar továbbállt, a két jó barát elbúcsúzott Marcitól, de megbeszélték legújabb barátjukkal, hogy hétvégén, szombaton találkozzanak majd a kerek tisztáson.

Továbbindultak. Egyszer csak egy apró lámpást láttak feléjük közeledni.

– Hát te ki vagy? – kérdezte nyuszi a repülő szerzettől.

– Én Jancsi vagyok, a szentjánosbogár. Megvilágítom az utakat éjszaka.

*

Lapoztunk egyet a könyvben.

– Nézd csak Dalma! Ez a szentjánosbogár – mutattam a képre. Itt a teste alsó felén, amit potrohnak neveznek, van a lámpása. Folytattam a mesét.

*

– Jaj de örülünk, hogy itt vagy – örömködött Hápi. – Haza tudsz vezetni minket?

– Hát persze. Ismerem a környéket. Merrefelé laktok?

– A magas fákon túl, a völgyben van az otthonunk – felelte egyszerre Hápi és Nyuszi.

– Kövessetek – szölt Jancsi.

A két jó barát elindult Jancsi után, aki fényesen megvilágította nekik az utat. Hamarosan haza is értek. Megköszönték Jancsinak a segítséget, és őt is meghívták a szombatra, a tisztásra. Integettek neki, miközben Jancsi továbbszállt.

*

– Készen van az ebéd. Gyertek! – hallottam a földszintről lányom sürgető hangját. Letettem a könyvet, karomba emeltem Dalmát, és a lépcsőn elindultunk lefelé. Megszületett az első közös mesénk.

Mindig együtt írjuk a meséket. Dalma és én. Ő megmutatja a szereplőket, én pedig hozzáköltöm a történetet. Az első mesénk idején Dalma tizenöt hónapos volt.

A tisztás

Gyönyörű napsütéses idővel érkezett a szombat. Hápi és Nyuszi a hátizsákjukba tettek enni- és innivalót meg egy takarót, amire le tudnak majd ülni. Tettek még bele törülközőt és fürdőruhát is, ha fürödni támadna kedvük. Vidáman indultak el a tisztásra. A rohanó patakon is át kell kelni hozzá. Azért hívják így, mert sebesen csorog a medrében. Nincs rajta híd, csak kövek vannak lefektetve, ezeken keresztül lehet átjutni. Hápi indult előre.

– Gyere, Nyuszi, de óvatosan. Csúsznak a kövek.

Már majdnem átjutott, amikor egy kétségbeesett hangot hallott.

– Jaj!

Hátranézett, de Nyuszi még el sem indult. Az egyik követ nézte. A kő zöld volt a mohától, és mintha mozgott volna rajta valami.

– Ki vagy te? – kérdezte Hápi. – Te kiabáltál?

– Igen, én. Ráléptél a farkincámra – sziszegte. – Rozi vagyok, az erdei sikló.

– Sajnálom – mondta Hápi. – Nem láttalak.

– Tudom, tudom. Sokan nem vesznek észre, mert a színeimmel beleolvadok a körülöttem lévő tájba – mondta Rozi, és kecsesen átsiklott a köveken Hápi mellé.

– Én Hápi vagyok, a barátom pedig Nyuszi. Szeretnék meghívni téged a tisztásra. Gyere el! Meglátod, jól fogunk szórakozni. Most pont oda megyünk találkozni a barátainkkal.

Rozi rábólintott az ötletre, így hármásban folytatták az utat. A patakot elhagyva elérték az erdő első fáit. A széles gyalogösvényen egymás mellett haladtak. Nyuszi felemelte a fejét.

– Figyeljete! Valaki sír. Nem halljátok?

Barátai megálltak és némán hallgatózni kezdtek.

Majd Rozi megszólalt:

– Onnan jön, jobbról, a fűszálak közül – mutatta a fejével. Nyuszi odaugrált, és egy kismadarat emelt fel a kezével. Még csak pihéi voltak, tollai még nem.

– Te meg hogy kerültél ide?

– Kiestem a fészekből – szipogta a madárka. – Nézd csak, onnan – mutatott fel. Nyuszi odafutott a jelzett fához, és felkapaszkodott rá. Néhány méter után valóban ott volt egy fészek, benne két alig pelyhes fiókával. Melléjük rakta a madárkát. Az hálásan pislogott rá, és összebújt a testvéreivel. Nyuszi visszamászott, és folytatták tovább az útjukat. Hamarosan megérkeztek a tisztásra. Már várt rájuk Jancsi és Marci. Be-

mutatták legújabb barátjukat, Rozit. Lerakták a hátizsákjukat az egyik fa tövébe, és letelepedtek. Azon tanakodtak, hogy mit játszanak. Végül a bújócskázás mellett döntöttek. Nyuszi vállalta magára elsőként a számolást.

– Figyeljete! Elszámolok tízig, addig mindenki bújjon el. – Odafordult az akácfa törzséhez, és lassan számolni kezdett.

– Egy, kettő, három. – A négy barát négyfelé szaladt el. Hápi az egyik bokorban keresett menedéket, Rozi belesobbant a kis tóba, és a sás között bújott el. Jancsi egy fára repült fel, és egy levélen pihent meg. Marci talált egy üres odút, oda bújott be.

– Tíz – mondta Nyuszi. Megfordult és fülelni kezdett. Látta, hogy megmozdul az egyik bokor levele. Megvan. Mosolyodott el. Látom Hápit. Magában így gondolkodott; nem szemből megyek, kicsit oldalra fordulok, hogy azt higgye, hogy másfelé megyek. Így is tett. Megkerült néhány fát, és Hápi mögött termett. – Megvagy, Hápi! – kiáltott rá. Az előbújt a rejtekhelelyéről. Na, már csak a többieket kell megtalálni. Nyuszi látta, hogy karikák gyülekeznek a kis tó tetején, pont a sás mellett. Odaszaladt, és azt mondta: – Látlak, Rozi, búj el!

Jancsi és Marci keresése tovább tartott. Mígnem Nyuszi megtalálta az odút, amibe Marci belebújt. Egyedül Jancsit nem sikerült megtalálni a falevélen. Ő olyan picike volt, és nagyon, de nagyon csendben lapult, lehetetlen volt megtalálni. Így Jancsi nyerte meg a játékot.

Délre járt már az idő, így raktak egy tábor tüzet. Apró faágakat gyűjtöttek meg száraz fűvet. Ezt gyűjtötték meg, majd pillecukrot sütöttek rajta. Ebéd után leheveredtek kicsit szieszta az árnyas fák alatt. A tüzet senki nem oltotta el. Lassan, egymás után a kis lán-gocskák kikúsztak a körben lerakott kövek közül. Víg-gan ugrándoztak egyik száraz fűcsomóról a másikra. Rozi ébredt fel elsőként.

– Srácok, ébredjete! Tűz van! – kiáltotta. Mindenki azonnal magához tért. Kivették a zsákjukból a poharakat, üvegeket és a kis tóhoz szaladtak. Telemerték vízzel, és egymásnak adogatva oltották el a tüzet. Szerencsére még csak kis területen harapódzott el a láng. Felkutattak minden parazsat, és azt is lelocsolták.

Egy fontos leckét megtanulva indultak haza. A tüzet mindig el kell oltani!

Tóth Lászlóné Rita

Szomszédok

János: Látom, hogy milyen bőséges almatermése lesz az idei évben.

Károly: Azt nem veszi észre, hogy alig van körtém? Magánál meg roskadozik a fa.

János: Nem értem, hogy ez most hogy jön ide.

Károly: Hogy jönne? Úgy, hogy tudom, mitől döglük a légy.

János: Mitől?

Károly: Nehogy azt higgye, hogy mert én tanulatlan vagyok, egyúttal hülye is.

János: Miért gondolnám? Csupán azt nem értem, hogy miért ilyen ellenséges? A szüleink is jó viszonyban voltak egymással. Emlékezzen vissza, hogy mikor az édesanyja panaszkodott, hogy jönnek az ünnepek, szeretne többfélét is sütni, de kevés a tojás, akkor az enyém mindjárt átvitt egy szakajtónyt, csak úgy szeretetből.

Károly: Na ez az, erről beszélek, ha megértené azzal a nagy tudásával.

János: Miről?

Károly: Ne tegye itt nekem a hülyét! Arról, hogy nem véletlen, hogy magánál sokkal több a körte, és már annak idején is több volt a tojás, mint nálunk.

János: Na, ide figyeljen! Először is kétszer annyi tyúkunk volt, mint maguknak. Másodszor én ősszel és tavasszal is permetezem a fákat, hogy a férgek ne tudjanak kitelelni, tavasszal meg azért, hogy amelyek mégis megmaradtak, azok ne tudjanak elszaporodni. Lemetszem a száraz ágakat, táplálom a talajt.

Károly: Mondhat, amit akar. Az unokám kapott lapotopot az iskolában, és ő mondta, hogy van az az okos valami, amivel már műtenek is.

János: A mesterséges intelligenciára gondol?

Károly: Arra hát, na ugye, hogy maga is tud róla.

János: Tudok, de ez hogy jön a körtefához meg a tyúkokhoz?

Károly: Azt még nem is mondtam, hogy vagy tíz éve épp Márton nap előtt pusztult el a libánk. Anyám mondta is a te aranyzívű anyádnak, hogy ez lesz az asztalon, szép pirosra megsütve. Erre mi történt? Megdöglött reggelre.

János: Ehhez mi köze volt az édesanyámnak és a mesterséges intelligenciának?

Károly: Az, hogy bennünket tönkre akarnak tenni, beleültették ezt a mesterséges dolgot, téged pedig meg akarnak gazdagítani, ezért van neked mindenből több, mint nekem.

János: Tíz évvel ezelőtt még nem is hallottunk a mesterséges intelligenciáról, meg azt most se ilyesmire használják fel.

Károly: Méregről viszont lehetett hallani, nemde?

János: Csak nem azt akarod mondani, hogy az én dolgos, jószívű, kedves édesanyám megmérgezte a libákat?

Károly: Te mondod, én csak gondoltam, hogy ez lehetett a háttérben.

János: Szégyelld magad, Károly, és mostantól kezdve nem ismerlek téged. Hogy ilyen aljas legyen valaki, ezt soha nem gondoltam volna. Messze esett az alma a fájától. Becsületes, derék szüleid voltak. Akkoriban egymást segítették az emberek, most meg mindenfélét beképzelsz magadnak csak azért, mert több körtét terem a fám.

Károly: Tudtam, hogy csak ürügyet keresel arra, hogy megszakítsd a jó szomszédi viszonyt, mert fent hordod az a méretes orrod, csak azért mert agrármérnök lettél, lenézel engem. Na, majd teszek arról, hogy te se élvezhessed a termésed, aztán úgy se tudsz rám bizonyítani semmit, mert itt is van gógyi, nem csak a te öntelt fejedben.

Telefonhívás

– Halló! Bodor Bélánéval beszélek? Igen? Jaj, de jó! Én a Boldog Bolondok Egyesületétől hívom. Az orvosaink kifejlesztettek egy módszert, amivel akár húsz évet is fiatalodhat.

Hogy nem akar a kedves hölgy fiatalodni? Végül is, az se gond, módszerünkkel az öregedésre is van lehetőség. Megkérdezhetem, hogy mennyi idős tetszik lenni? Jól értettem, hogy hetven feletti? Igen? És akkor hogyhogy nem akar fiatalodni? Azt mondja, hogy minek, amikor egyre nehezebb az élet? A pesszimizmuson is tudunk segíteni. Gondolom, hogy akkor azt igényli, ugye? Mi az, hogy azt se? Most mondja meg őszintén, hogy egyáltalán mit szeretne? Azt, hogy hagyjuk békén? Na, azt már nem! Holnap a Boldogtalan Bolondok Egyesületétől számíthat hívásra. Ott is én leszek. Viszonthallásra!

Diákoldal

Cserni András

Lidércfény

Vad, buja mocsáron téblábolunk csendben,
csillagvilág nem csillan, csak néhány szemben,
miközben ugrálunk zsámbékról zsámbékra,
s lépteinket lesi sok varangyosbéka.

Haldokló fák bomló bűze telepszik ránk,
a feneketlen mélyben férgek hada ráng.
Egy lépést vét, elmerül, megeszi a láb,
de még elrugaszkozik fejéről egy láb...

Felhőbe s homályba takaródnak az ég,
tarisznyánkból kihullott a becsületesség,
s elhagytuk a tisztességet is félúton.
Mi marad? Sok álszent, szószegő és kujon.

Időnként elvész az ingoványos ösvény...
Vezess át minket a lápon, lidércfény!
Leszáll az éjszaka, hódít a sötét,
csalfa fény csapásán csak sejtjük a végét...

(Pázmány Péter Tudományegyetem)

Pásztor A. Blanka

Visszaeső

Szét tört üvegdarabok borítják a padlót,
Halkan s óvatosan egyre közelebb lépkedsz.
Vörösre festi véred a széthullott kagylót,
Ahogy épségben maradt szíveddel kérkedsz.

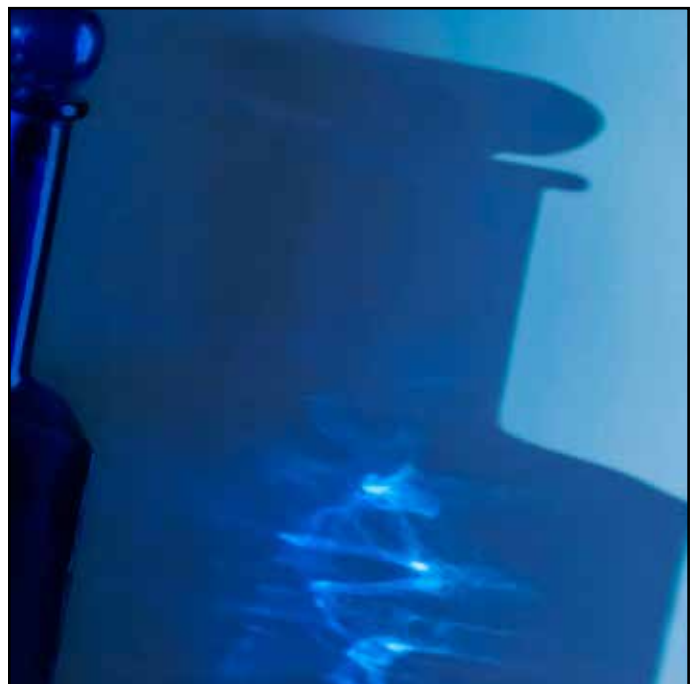
Mélyen a tükörképéd szemébe nézel,
S átkozod, ki a felszínt kiemelte.
Őt okolod a fájdalomért, amit érzel,
Ahogy öntudatod arcod figyelte.

Remegő kézzel érinted meg orcádat,
Rettegve veszed észre őseiddel való hasonlóságod.
Tőlük örökölted a külső s belső formádat,
Nekik köszönheted mélyen gyűlölt halandóságod.

Fohászokdtál, hogy te más leszel;
De az áldozatból lesz az erőszaktevő.
Úgyhogy mindenki félve figyel,
Te pedig bizonyítasz, mint a visszaeső.

Elhitted önmagaddal, hogy jó úton jársz,
Miközben darabokra esve feküdtél,
Magadat is ámítva, hogy a holnapra vársz,
Lezuhantál, miközben szárnyaidra esküdtél.

(Érd, VMG, 11.o.)

Móczár Csaba rovata

Kedves versem

Mottó:

Ki tudja, miért szeretek úgy egy kedves verset, hogy százszor is elolvasom?

(Bradányi Iván)

Gyurkovics Tibor Lány-szerelem

Nagyon meggondolandó
kivel fekszel egy ágyba
milyen az ottelőja
milyen a muskotálya
milyen legyen a padló
milyen legyen a szék
mire az ember lánya
leteszi mindenét
a jersey blúzt a szoknyát
a bugyit kombinét
nagyon meggondolandó
milyen legyen a szája
a mosolya a bokája
a pihéje a bája
milyen legyen az utca
ami hozzá vezet
milyen legyen a város
a kert a kerület
lesz-e szemében örült
lángolás amitől
fölgylland a világ is
ha a lány nekidől
Nagyon meggondolandó
mert aztán ott a lány
magában a szobában
meztelenül csak áll
szedegeti a cuccát
gyönyörű rongyait
meztelen köldökével
világokat vakít
kapkodja visszavenni
a szoknyát a tüdőt
szapora lélegzését
milyen volt azelőtt
nagyon meggondolandó
kit hogy lehet szeretni
milyen legyen az arca

milyen legyen a szék
mire az ember lánya
leteszi mindenét
milyen az íze szája
emléke muskotálya
a poharában a bőlé
az üvegében a sörlé
az asztalán a sercli
mert van ahonnan többé
már nem lehet magunkat
sohasem visszavenni.

Itt a nyár! Ezt a látszólag könnyed versikét választottam, amely arról szól, miként is válasszunk. S benne a sorok közt ott van a válaszunk. Kinek-kinek a magáé. A maga választása. Gusztusa. Hogy milyen a blúza, muskotálya, mosolya, bokája...megannyi apró mozdulása, rezdülése a lány szívének és lelkületének, amelyben benne van már a fiatal élet, bora és némi mámor, de tartózkodó kérelme és érdeme. Ébredező szelleme és bimbózó szerelme, teste, lelke, a környezete – egyszóval mindene. Könnyedén végigvezetve, a bimbózó élet kezdete...

Ízlelgezzük hát...ezt a nyári attitűdöt, a versben forgatott bormámoros leányszerelmet, míg be nem érik a hangulata szeptemberig, a következő szüret idejére, amikor választhatunk új bort, vagy maradhatunk ennél...ha szívünket rabul ejtette...és

„...már nem lehet magunkat sohasem visszavenni.”

KÉP – VERS

1. GÓLYÁK

Gólya, gólya, hosszúláb!
Mi lesz ma a vacsorád?
Szöcske, béka, szúnyogfi,
ha meglátom, jaj neki!
(Pálné Onódi Judit)

Tavaszt kelepelnek a gólyák
új remény ígérete a szélben...
A távolban már köreiket róják
a fagyos szemű, komor varjúhadak.
(Cserni András)

Fehér alapon fekete a szárnya
ezzel repül fekete-fehér Afrikába.
És miért lett ő költöző?
Mert nincsen madáröltöző,
ahol a szemérmes pára
nagykabátot váltna.
(Móczár Csaba)

Vándorút végén
nászunk ölelésében
jövők záloga –
Fészkünk mélyén rejtőzik
létünk folytonossága
(Nagy-Rakita Melinda)

Napfény tanúja
éterbe fuvolázik.
most hazaértünk.

Harsány sikolyok,
keringőző ösztönök.
Örökre választ.

Örömtánc szárnyal.
Mámor leng a szellővel.
Vágyódó álmok.
(Varga Katalin)

2. BÚBOS BANKA

Mindig félrelöksz,
csukd be szád, már én kapom –
le ne pottyanjon!
Csillagvirág-alkonyban
erdő szelleme sóhajt.
(Szabó Aida-Jampa drolma)

Csöpp gyomruk hangja
erdő nyugtát felveri –
Erdőszellem bús
(Szabó Aida-Jampa drolma)

Rémült hernyócska
madárcsőrben tekereg –
Metamorfózis
színes pillangó helyett
madártestté lényegül
(Nagy-Rakita Melinda)

Fiait eteti az elbukott angyal,
harcolok ellene fáradó aggyal.
Szép madár képét ölti magára,
de tudom, mi mászott be e madárba:
hitványság húzta fel tollas köpenynek,
s fejem odvában a fiókák kikeltek...
(Cserni Anrás)

Búbos, mégsem kemence,
van két éhes kedvence.
Értük repked naphosszat
a mezőre és nem a bankba
a szerető búbos banka!
(Móczár Csaba)

Táplál, gondoskodik erőn felül,
Ám fia majd hálátlanul kirepül.
Anyának nem is kell százszor mondott hála tőle,
csupán néhány szerető szempillantás,
egy boldog, önálló szárnycsapás,
s legyen életerős, tisztességes madár belőle.
(Pálné Onódi Judit)

3. SZALAKÓTÁK

Kék szalakóták
(ég s víz) felhőt nemzenek
tündéri tánccal.
(*Cserni András*)

Szalakóta, két madár.
Két madár, de egy a pár.
Két mesebeli kék madár
Két kék csóka, egy csókra vár!
(*Móczár Csaba*)

Szalakóták
Széllel táncoló
életöszön hívogat:
küldetés virul.
(*Varga Katalin*)

Szél fújta hajnal.
Hű szívem toporzékol.
Halk zene tombol.
(*Varga Katalin*)

Smaragd-tavaszban
madárdal repítette
égre a napot.
Szalakóta hölgyének
jegyajándékát hozta.
(*Szabó Aida-Jampa drolma*)

Smaragd-tavaszban
madárdal repítette
égre a napot.
Szalakóta hölgyének
jegyajándékával szállt.
(*Szabó Aida-Jampa drolma*)

4. GYURGYALAGOK

Ne vedd el, enyém,
fogjál magadnak méhet! –
Mégsem szerelem?
(*Szabó Aida-Jampa drolma*)

A csók ajándék – néha több:
torokban trónoló, zsibbasztó göb,
rónaszélességű, végtelen mámor,
az a kamaszkori nyári tábor...
Becsüld, ahogy a szelíd gyurgyalag,
amíg összefon két csórt egy szalag.
(*Cserni András*)

Itt a tavasz, kikelet!
Az ágyamból kikelek!
Mindenhová gyalogolok,
nem úgy, mint a gyurgyalagok!
(*Móczár Csaba*)

Bűvös ajándék.
Tüzes szempár csillogó.
Szerelmük örök.
(*Varga Katalin*)

Zümmögő éter,
kacagó öröm szállong.
Sziporkázó fény.
(*Varga Katalin*)

Bizsereg a levegőben az új tavasz,
a kicsiny madárszív is megrezdül.
Párt talál a színes gyurgyalag,
mostantól hangjuk egybecsendül.
Szíve hölgye elkápráztatására
ajándék a frissen tálalt bogár mára.
(*Pálné Onódi Judit*)

1.

2.

3.

4.

Szárnyaló Sólymok Haikucsoport

Szabó Aida

Ezüsteső dül
szél-csipkedte kertemre –
álmok üzennek

Hajnalpír csorog
ébredező kertemre –
álmok suhannak

Virágfejcskék
sok-sok álmot álmodtak –
mára szirmuk hullt

Magas fű között
fürgé kis gyík elillant –
álmát felvertem

Szél-borzolt fű közt
fürgé kis gyík volt és nincs –
pillanat illant

Szél-borzolt pázsit,
harmatba napfény bódult –
pillanat illan

Könnyű bódulat
pajkos szél lábnyomában –
csendülő napok

Tóbi Mariann

Pohár félüres
élet még félig teli
Mi úton vagyunk

Meghajlott nádszál
karcsú derekam ring ring
cseresznye nézi

Elmúlt nappalom
víg dáridó bennem düh
Nappal megnyugszok

Szakács Anna

kertem kaput nyit
szív alakú szírom száll
kedvességbe ér

kert keretben kép
úgy fest egyre szebben nő
jövők virágzik

Safrankáné Rózsika

szememre vetett
szívenszúrt kétségeim
végzetes hibám

megégettél, vagy
perzselő vallomásod
hamuvá lett szó

szerep változás
elmentél, nem búcsúztál
nem vagy, nem vagyok

voltál, aztán nem
elvesztettem mindenem
maradj az aki

annyi a hibám
magamba menekülök
nem nyitok ajtót

hiába fénylesz
ha mások nem észlelik
vagy nem akarják

a hiba ott van
csak nekem lehet hibám
rosszhiszeműség

köztes állapot
vagyok a feledésbe
pedig én írom

csomagolt harag
címzettje most én vagyok
béke magammal

érzelmek földjén
szánt remény és szeretet –
béke virágozik

Nagy-Rakita Melinda

bérbe vennélek
kerül amibe kerül -
ár nem számít

átöleltelek
meleged átjárt nem bánt
tél hidege sem

kaktusz bimbait
lenyírta mégsem verték
karok közt repült

zaklatott költő
gyógyíthatatlan lélek
jusst is Attila

barna patakja
kert végében csordogál
fürödni hideg

csupavirág fa
tavaszfény fürdőben áll
felhőből jég jön

cinege csipog
tavasz doktora ébred –
szív tája gyógyul

Kavicspoppanás
lábam nyomát kíséri –
árnyékom követ

Csillámló habok,
fűzfaág vízbe hajlik,
időtlen béke

Nagy Rozália

Sekély vizű tó,
gólyalábak hűsölnek
mozdulatlanul

Kikötött csónak –
hullámok hátán ringó
magányos bölcső

Kreischer Nelly

Békavartyogás
hőn áhított csendemben –
vízparti sétán

Izzó horizont
szürke hajnali égen.
Új remény születik!

Szerelemittas
színes Napsugár táncol
Pillangó szárnyán.

Pipacsos réten
enyhe szellősuhanás.
Nyári szerelem.

Tarló parázslík.
Termését fa ledobja.
Gyilkol a Napfény.

Jankovits Márta rovata

A föld embere (kisregény)

1921. Százhalombatta

Kántor Anna egyedül nevelte két gyerekét. A férje ottmaradt valahol Gorlicénél az orosz fronton. A Fő utcán szülei régi házában lakott, a hegy alatt.

Szeretett itt lakni, mert védve volt a hideg, a fagyos téli szelek ellen. Más is így volt vele, ezért nem építkeztek fent a hegyen. Egy ideig még reménykedett, hátha tévedés történt, de három év múlva belátta, hogy hiába várja haza az urát.

Egyedül maradt a világban, bár sok unokatestvére élt a faluban, de a két fiúnak bizony hiányzott az apai kéz. Kérőkben nem lett volna hiány, mert Anna híres volt a főzési, de főleg a sütési tudományáról. Szívesen hívták esküvőkre, még a gróf is vele készítette el az ünnepi vagy a vendégváró süteményeket. Krémesből is annyit sütött, hogy beborította az egész nagy asztalt.

Anna volt az, aki mindent tudott, így vélték a falusiak. Gyermekek született, a bába után őt hívták az asszonyok, ha gondjuk volt. Fialat, idős hozzá szaladt tanácsért, ha valamit nem tudtak eldönteni: „*Majd az Anna megmondja*” – és így is lett.

Anna ismerte a Markovics Jóskát, hiszen nem meszsze laktak egymástól. Vasárnaponként a templomban látták egymást. Jóskának mindig volt valami ürügye, hogy megvárja, amíg Anna kijön a templomból. Az anyja örökké azt hajtogatta: „*Végül öreglegény maradsz, fiam, ideje már házasodni. Örökké csak a föld meg a föld, így nem lesz gyereked.*” „*Hagyjon már ezzel, Mama! Folyton ezzel jön*” – vonogatta ilyenkor a vállát.

Eddig Jóska nagyon jól megvolt magában. Föztek, mostak rá otthon, eszébe sem volt házasodni addig, míg fel nem figyelt a Annára.

Soha nem hallott róla semmi rosszat, még a falusi szokásos pletykák sem kezdték ki az asszonyt. Azon a május 13-án nagy ünnepre készült a falu. A délelőtti nagymise után úgy esett, hogy együtt jöttek ki a templomból. Jóska zavartan gyűrögette az ünnepi kalapját, aztán hirtelen elhatározta magát, és Anna elé állt.

– Szervusz, Anna – köszöntötte illedelmesen.

– Szervusz, Jóska – pirult el az asszony, mert tudta,

most valami meg fog változni. Várta már egy ideje, hogy a férfi lépni fog, látta a tekintetén.

– Aztán hogy megy a sorod, így egyedül?

– Köszönöm, megvagyok. Jó az Isten, megsegít valahogy.

– Nem lehet könnyű két ilyen eleven fiúval.

– Elevenek az igaz, de jó gyerekek azok. Segítenek az állatok körül. A földeket kiadtam művelésbe, azzal nincs gondom.

– Tudod, Anna, azt szeretném kérdezni, hogy eljön-e velem délután az ünnepségre. Tudod, ma van a bérmálás. A Kéri Nándor plébános úr fogadja Prohászka Ottokárt, a megyéspüspököt. Az egyik unokaöcsémnek én leszek a bérmakeresztapja. Utána az iskolában lesz az ünnepség, a Tutus tanító néni szervezi. Eljönne velem?

– Eljövök, Jóska, de tudod, hogy ez mit jelent?

– Tudom, Anna. Jól meggondoltam én ezt. Még ma elmondom otthon, ne mástól tudják meg.

Jóska rosszul ismerte az anyját, ha azt gondolta, újdonsággal áll elő a fia. Már régóta figyelte kettőjüket, de Istvánnak nem szólt, tudva, ilyesmire úgyszólván szemé. Vasárnap is a konyhában terített, csak ilyenkor hófehér damasztabrosszal takarta le az asztalt. A „fiúk” már külön költöztek, nem messze otthonról, de Jóska, családja nem lévén, még mindig hétköznapi, vasárnap ott ebédelt az anyjánál. Végül úgy döntött, külön épít magának egy kis házat a szülei telkén, így ha házasodnék, közel lenne, mégis külön.

Névnapkor, születésnapkor, karácsonykor és húsvétkor terített csak Juliska az „ebédlőben”, amit régen falun tisztaszobának hívtak, mikor összejött az egész család. Most is, mint minden vasárnap, húsleves főzött meg pörköltet nokedlivel.

A harmadik lehetett rántott, sült vagy töltött hús, de az első kettő nem maradhatott el. Kíváncsian várta, hogy Jóska mikor hozakodik elő a mondandójával, mert látta őket a mise után komolyan beszélgetni.

– Papa, Mama, mondani akarok valamit – kezdte, ott hagyva még a süteményt is.

– Mondjad, fiam, látom, nehezedre esik! – bátorította az anyja.

– Megházasodom.

– Na, hála istennek, fiam, már azt hittem, valami baj van. Itt az ideje.

– Igen, mama, de nem tudja, kit akarok elvenni!

– Hát az Annát a két gyerekével, fiam. Azt gondold,

vak vagyok talán?

- Ti miről beszéltek, asszony? – csodálkozott István.
- Arról, Papa, hogy a Jóska elveszi az özvegy Annát a két fiával. Aztán mit szól hozzá?
- Mit szólok, mit szólok? Nem én veszem el. Elég öreg már a fiam, biztosan tudja, mit akar. Rendes asszony az Anna, jó felesége lesz a Jóskának.

Juliska mást szánt a fiának, de úgy gondolta, inkább házasodjék meg, minthogy öreglegény maradjon. A faluban sok asszony maradt férj nélkül a háború után, így aztán Jóska nem az egyetlen volt, aki özvegy-asszonyt vett el. Nevelték a gyerekeket, együtt a közösen születettel.

Egy év múlva tartották meg az esküvőt, de a közös gyermek csak nyolc év múlva jött a világra, amikor már nem is várták. Megszületett a világító kék szemű kislány, Ágnes. Az apja nem is bánta a lányt a két fiú mellé. Idős korára lesz, aki ápolja – mondogatta.

Jóska volt a legkisebb termetű a három Markovics fiú közül, de a legerősebb is. Erős, mint a föld, amit annyira szeretett, és amiből merítette minden erejét. Szántott, vetett, aratott, mint minden őse századokon át.

(folyt.köv.)

(Forrás: szazhalom.hu)

Ábel András nyomában

Időrendi egymás után

Sajtóból szerkesztette: Petrovics Kornél

IV. rész / 1.

Hogy hangzottak-e segélykiáltások? Ki tudja. Amíg a hajó eleje süllyedt, hangzottak. De csak pillanatokig. Akik a fedélzetre följuthattak még, nem emlékeznek pontosan, aztán azok is segítségért kiáltoztak, akik a földélzeten voltak. A veszedelem perceiben ki emlékeznék arra, hogy a mélységből, a másodosztályú elsüllyedt teremből szólt-e valaki, sírt-e valaki, vagy kínlódott?

Később pedig csönd volt. Az elmerült rész hangtalan volt, csak a sötét víz locsogása hallatszott. Most kiderült, hogy a Zrínyin csak egy mentőcsónak van. Nehezen tíz ember fér bele. A hajó személyzetének egy

része foglalt helyet benne, Téténybe mentek át, hogy értesítsék a szerencsétlenségről a révkapitányságot, s Pestről segítséget kérjenek. Segítség azonban nem érkezett. Ezalatt a Viktória teljes erővel szintén partra futott. Éppen idejében, mert a hajó eleje az összeütközés folytán szintén megrongálódott.

Véletlen segítség. Teljes sötétség volt még, csak a Zrínyi két lámpása világított, de körös-körül csak a víz látszott s a reménytelen csepeli part. A sertéshizlalóban láttak csak mozgást a hajótöröttek, hiszen a pánik lárámája akkora volt, hogy ott fölébredtek az emberek. A sertéshizlaló igazgatója két csónakot küldött a Zrínyi felé, ezek aztán a partra szállították az utasok egy részét, a többiek ott maradtak a félig elsüllyedt hajón, várván a segítőhajók megérkezését.

A sertéshizlalóból is telefonoztak Budapestre, de segítőhajó nem érkezett.

Hajnali fél háromig várakoztak a kétségbeesett utasok. Akkor a még mindig válságos percekben Érd elé ért a Zimonyból Budapest felé igyekvő Wilhelm II. nevű személyszállító gőzös. Már messziről figyelemzetést kapott, részint a tönkrement Zrínyiről, részint a partról, hogy szerencsétlenség történt.

A Zrínyi közelébe kormányozták. Aztán mentőcsónakon a Zrínyi utasainak egy részét átvitték a Wilhelmre. Szám szerint kétszáztizenhat utast, akiket átvitt a tétényi partra. Félóra múltán a Wien nevű teherhajó is, amely szintén véletlenül haladt arra, fedélzetére vette az utasok egy részét.

Csak jóval később érkezett meg a fővárosból a segítségül küldött Gizella gőzös, amely a Tétényben biztonságba helyezett menekülteket visszahozta Budapestre.

A segítőhajókkal a fővárosba hozott megmentettek legnagyobb részének az ijedségen kívül semmi baja sem történt. Tizenkettőnek volt csak olyan az állapota, hogy kórházba kellett őket szállítani. A jeges vízben erősen meghültek.

A nagytétényi Duna-parton: a kora délelőtti órákban már nemcsak Nagytétény környékén, hanem szerte Budapesten is tudtak a halál dunai aratásáról, s mint ilyenkor mindig megtörténik, fantasztikus számokban állapították meg az emberek a halottak számát. A Dunának mind a két partja megtelt emberrel: a tőkölőli oldalon inkább a környékbeli nép, míg a tétényi és érdi oldalon pesti síró asszonyok fekete sora, kiknek

valakijük volt a hajón. Villamossal kijöttek Téténybe, hogy megtudják a valóságot: él-e, meghalt-e az, akit féltének, vagy ismeretlenbe ragadták a szennyes hullámok. Persze, itt nem tudhattak meg semmit, csak sírva, zokogva, fel-feljajdulva néztek a párás nagy vízre, melynek túlsó oldalán, arra feljebb, orrával a víz alatt ide-oda ingott a sebesült halálhajó.

Kora délelőttől késő délutánig jöttek-mentek a Duna-parti községekbe szegények, anélkül, hogy nyomra jutottak volna.

Leginkább asszonyok, gyerekek és szabadságot katonák utaztak a második osztályon, amelyet legerősebben megviselt az összeütközés. A hajó orránál a földélzelen ember ember mellett feküdt. A fürkék tömve voltak, a női teremben, amelyet az összeütközés ereje kettészelt, nem lehetett még mozogni sem. A földön is aludtak. A fedélzetre vivő lépcső minden fokán feküdt valaki.

Az asszonyok és a gyermekek közül már senki sem volt ébren, amikor a szerencsétlenség történt. Csak rémes túlkölést hallottak, és az összeütközés következtében egymásra estek. Künn a fedélzeten valaki elkiáltotta magát:

– Süllyed a hajó! Meneküljön, aki tud! – A második osztályú fürkéket és a női termet azonnal elárasztotta a víz. Szerencsére a váz csak lassan emelkedett, és ezért az emberek javarésze még idejében a fedélzetre menekülhetett.

Ha nyugodtan menekültek volna, talán senki sem pusztul el. A mélyebben fekvő helyekről azonban mindenki egyszerre akart kijutni, és a lejáró szűk ajtajában összetorlódtak. Egymástól nem tudtak kijutni. Az anyák mindenáron gyermekeiket akarták megmenteni.

Egyik anya csecsemőjét az emberek feje fölött kidobta a fedélzetre, egy katona az emberek fejére ugrott, és így igyekezett kifelé, akik hátramaradtak, egymás ruháját tépték, szaggatták. Sokan egészen ruha nélkül kerültek föl a fedélzetre.

Gyerekek fuldokoltak a vízben, öregemberek tehetetlenül kiabáltak segítségért.

A hajósok és a hajón utazó intelligens emberek Baránszky Gyula dr. ügyvéd vezetésével megpróbálták a rendet helyreállítani, ami természetesen nem sikerült. A hajósok leoldották a mentőcsónakot, és segítségért indultak.

(Baránszky Gyula (Zólyom, 1867. febr. 5.): lengyel származású, magyar ügyvéd, gyorsíró, keresztényszociális fővárosi politikus, kormányfőtanácsos, a huszadik század első felében a lengyel–magyar kapcsolatok jelentős alakja.)

Az összeütközés borzasztó rémületet keltett a nagyrészt már alvó utasok között. Különösen leírhatatlan volt a pánik a II. osztályú utasok között, akiket szempillant alatt ellepett a víz. Az utasok a hajó e részében egymás mellett üldögéltek, s amint megtörtént a katasztrófa, és a támadt résen zúdult befelé a víz, egymást legázolva, letiporva igyekezett mindenki feljutni a fedélzetre. Hajmeresztő jelenetek játszódtak le. A menekülő asszonyok egymás haját tépve igyekeztek kijutni borzasztó helyzetükből, volt olyan, aki a keskeny lépcsőn előtte felrohanókat rángatta le, hogy magának helyet szorítson. A II. osztályú utasok nagy részének sikerült is feljutni a fedélzetre, azonban Piperkovics-Jolán Sándor hajózási felügyelő véleménye szerint (aki már hajnalban megérkezett a szerencsétlenség színhelyére) körülbelül 15-20 utas már nem tudott kijönni, a víz oly rohamosan lepte el a fürkéket és a közös helyiséget.

Természetesen kétségbeejtő helyzetükben az utasok fent a fedélzeten is folytatták segítségért való kiáltásukat, a jajveszékelés nem szűnt egy pillanatra sem, egymást lökdösték, taszigálták, és mint ahogy a tököli jegyzőnek egy törvényszéki bírónak, aki szintén a hajón utazott, de akinek a neve még nincsen megállapítva, elmondotta, kétségbeesésükben többen keresztülvették magukat a hajó korlátján bele a Dunába.

Hogy ezekkel a szerencsétlenekkel mi történt, sikerült-e partra jutniok, senki sem tudja. A borzalmas percekben a kapitány, a két kormányos, Baránszky Gyula dr. ügyvéd, székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tag és egy huszárőrmester őrizték meg hidegvérüket. Tenori hangon kiáltottak az egy gomolygában nyüzsgő, egymást tépő embertömegekre, hogy mindenki maradjon nyugodtan, nagyobb szerencsétlenség már nem történhet, mert a hajó első része, amelybe a víz behatolt, már feneket ért.

Hogy a víz az első részt lehúzta, természetesen a hajó fara fölfelé emelkedett, úgy hogy a kormánylapát is kiállt a vízből, Baránszky ügyvéd, a kapitány és a kormányosok megparancsolták a közönségnek, hogy vonuljanak mind a hajó hátsó részére. Ez meg is tör-

tént. A nyugalmat úgy-ahogy sikerült a közönség között helyreállítani. Az asszonyok kétségbeesett sírása, a szívet tépő jelenetek, amidőn anyák gyermekeiket keresték, vagy a feleségek férjük után sikoltoztak, persze nem szűnt meg.

(folyt.köv.)

MOZI-ZOOM

Móczár Csaba rovata

Egy klasszikus filmet, illetve rendhagyó módon egy filmsorozatot választottam. Címszereplője pedig: Sherlock Holmes.

Sir Arthur Conan Doyle írói fantáziája álmodta meg ezt a detektívfigurát, aki elképesztő intelligenciával és tūpontos logikai úton old meg rejtélyesebbnél rejtélyesebb bűnügyeket – egyedülálló megfigyelőképességével kiegészítve elméleti tudását. Joggal tett szert világhírnévre az író ezzel az alkotásával.

Természetesen a filmeseket sem hagyta hidegen a vásonra kívánczó történetek megörökítése.

Most négy alkotást emelek ki a számtalan feldolgozás közül, mintegy keresztmetszetet adva a múltban és jelenben megfilmesített Sherlock Holmes detektív-alakjáról.

A mára már klasszikusnak mondható angol sorozat főszereplője Jeremy Brett (mint Holmes), azt gondolom, tökéletes választás volt, ha a regény KLASSZIKUS karakterének a megjelenítéséről beszélünk. Brett küllemében is hasonlít a Conan Doyle által elképzelt figurára: a belső tulajdonságokat és jellemvonásokat is remekül hozza. Az eredeti Doyle-novellák történeti hűsége is tökéletesen visszatükröződik az epizódokban. Watson dr. egyénisége is remek alakítás mindkét színész részéről.

(David Burke, Edward Hardwicke).

Ne felejtsük el: a velük készült sorozat korhű környezetbe van helyezve, pontosan követi az eredeti történet szálait. Így eleve azonos minden az eredeti műben megírt, megjelenített akkori világgal. Ez a sorozat van a legközelebb a klasszikus mű hangulatához, at-

titudjéhez, stílusához, mellyel maga Brett és a sorozat is klasszikussá avanszált.

Ezeket követte néhány, de kevésbé ismert vagy emblemikus feldolgozás.

Az újabb modernebb Holmes-sorozatok már mai korba helyezik a történeteket, és a hangsúlyt inkább csak Holmes zsenijére helyezik, és nem a történeti-történelmi hűség-rehátterre, hisz a mai generáció számára teszi érthetővé-élvezhetővé a gyorsabb, pörgősebb és látványosabb képi világgal a filmet.

Az egyik sorozatban, amely Sherlock és Watson címen fut, már dr. Watson nem is férfi, hanem nő (Lucy Liu alakítása). Holmes szerepében Jonny Lee Millert láthatjuk.

Tán a PC kedvéért kellett nőre változtatni Watson figuráját, ki tudja? Vagy csak vérfrissítés és érdekesség a nézők bevonása miatt?

Mindenesetre érdekes felállás, de ha nem ismerjük az eredeti művet, de készek vagyunk az új befogadására, akkor egy élvezhető filmsorozatot kapunk cserébe.

A mozifilm (Holmes) Robert Downey Jr. és (dr. Watson) Jude Law főszereplésével pedig egy érdekes „öszvér” filmalkotás lett. Mert ugyan korhű környezetbe helyezték a sztorit, de ötvözték a modern filmes technikával, és így pörgették fel a történetet. Tipikus „amerikai sztori” lett, így tették fogyaszthatóvá kissé populárisabb formát adva a fiatal generáció számára is ezt az évszázados történetet. Amolyan „mátrixos” képi világgal, de a régimódi szellemiséggel, és Holmes zsenijével találkozhatunk ugyanúgy a filmvászonon, mint az eredeti alapműben vagy tévésorozatokban.

A Benedict Cumberbatchsal készült sorozatot érdemes még megemlíteni, ahol Holmes figuráját ő alakítja, oldalán a dr. Watsonját játszó Martin Freeman.

Itt már abszolút a 21. században vagyunk. Szövevényes bűnügyek. Érdekfeszítő Holmes-monológok. Érdekes képi világ. Egy modern felfogásban készült feldolgozás. Azt hiszem, itt a két színész népszerűségére (is) apelláltak érthető módon, de sikerült egy még teljesen új megközelítésben láttatni a művet – szórakoztató lett, és ez mindenképp pozitív érdeme ennek a változatnak.

Óhatatlan a megújítása a nagy klasszikusoknak, hogy a mai kor követelményének megfeleljenek, és eladhatóak legyenek újra és újra.

Hogy szerencsés-e így megváltoztatva hozzányúlni ezekhez az alkotásokhoz, vagy akkor is meg kellene tartani az eredeti patináját a történeteknek és az azt körülvevő eredeti korszellemet – igazából szubjektív érzés és ízlés dolga.

Mindenesetre itt vannak az újak és a régiek is...de egy biztos: Sherlock Holmes örök!

Madarat tolláról – Madár Tamás rovata

Pillanatkép az elrabolt évekből

2002 nyara volt. A naptár szerint vakáció, az emlékeim szerint valami egészen más. Tengerparti családi nyaralás, első és utolsó ebben a formában. A fények vakítanak, a víz sós illata még ma is ott ül az orrlukamban, ha becsukom a szemem. És ott vagyunk mi ketten is: apám és én. A fejemben élő képen egymás mellett ülünk egy étterem asztalánál, a ki nem mondott mondatok közénk feszített hídján.

Akkor tizenkilenc voltam. Egy élet kezdete, mondanák mások. Én inkább azt mondanám: már régen felnőtt. Tizenkilenc év. Ebből talán majdnem mind azzal telt, hogy túléltem. Hogy anya és apa érzelmi és mentális terheit cipeltem. Gyerekként felnőtté lettem. Keményen koppan, de pontos. Szülővé tett gyerek. Olyan gyerek, aki hamarabb tanulta meg, hogyan kell helyzeteket megoldani, mint hogy hogyan kell kérni vagy szeretni, szeretve lenni. Aki inkább értett a béketeremtéshez, mint a játékhoz. Aki úgy tudott vigasztalni, mint akinek soha nem volt része benne.

Étterem, asztal, apám és én. A fater 51 éves ekkor. Ránézek, rám néz. Csillog a szemem. Bennem már akkor munkált valami határozott, valami élni akaró. De az ő tekintete másról árulkodott: mintha ugyanazzal a megvetéssel, lenézéssel nézne rám, amivel évekig nézett rám, amikor részegen ütötte a részeg anyámat, és én sírva vontam kérdőre. Kimerevített pillanat, amelyben kimondatlan mondatok úsznak körülöttünk – én hallom őket. Ő nem.

Pörgetem a fejemben ezt a képet, és eszembe jut, hogy nem volt bennem harag a temetésén. Csak egyetlen

szúrás, hogy fogalma sem volt róla, ki vagyok. Sem arról, ki voltam valójában akkor, amikor még lehetett volna erre lehetősége. És ez a felismerés fájdalmasabb minden rideg gyerekkornál.

De ez az írás nem róla szól. Hanem arról a néma generációról, amely gyerekként vált felnőtté, mielőtt ideje lett volna. Rólunk, akik megtanultuk, hogyan kell gondoskodni másokról, mielőtt megtanultunk volna gondoskodni magunkról. Akiknek hiányzik valami a gyerekkorból, de sokszor azt sem tudjuk, mi az. Egy érzés. Egy ölelés. Egy biztonságos tér, ami sosem volt. Nem vagyok már dühös. Megértettem, elfogadtam, lezártam. Ez nem felmentés. Inkább egyfajta belső béke. Mert amit akkor tettek – vagy nem tettek – , az meghatározta, hogy ma ki vagyok. És ki nem lettem. Hogy miért fontos erről beszélni? Mert sokan vagyunk így. Csendben. Parentifikáltak. És ha végre kimondjuk – akkor talán valami elkezd gyógyulni bennünk. Vagy legalább nem vérzik tovább.

Beszámoló

Wegenast Róbert

díszlettervező, festőművész

Ma (május 6.) lenne 95 éves.

Utolsó kiállításának azt a címet adta: Ergo sum 88. Fest, ír, azaz gondolkodik a világról, tehát van – írtam a tudósításomban az akkor átfogónak nevezett tárlatról, amely aztán az életművet lezáró összefoglalóvá vált 2019-es halálával.

Még most, hat év múltán is nagyon jelen idejű minden vele kapcsolatban, a beszélgetések, a viták olykor, a sokadszorra is szívesen és érdeklődve hallgatott történetek, egy hosszú és gazdag élet lenyomatai. Jelen idejű minden, ami egy húszéves ismeretséget barátsággá – atyainak nevezték valamikor az ilyet – emel. Az együtt töltött órák, esték emlékeiből, és nem kevésbé az inkább novellafüzérnek mint naplónak nevezhető memoárjából, amelyen az utolsó éveiben dolgozott, rajzolódik ki egy XX. századi gondolkodó alkotó alakja, akit nevezhetnénk akár kései reneszánsz embernek vagy polihisztornak, ha nem akarnánk elkerülni a közhelyesség csapdáját. Földéződik festői eszmélése, színházi pályája Egertől, Kaposváron át Miskolcig, majd a budapesti József Attila Színházig

és a Magyar Televízióig. De tudjuk, olvashatjuk róla, hogy milyen eszmék és kik formálták művészi pályáját, vagy azt, hogyan nem lett belőle nonfiguratív festő, hogy milyen a viszonya a nőkhöz egy aktfestőként jegyzett művésznek, s hogy mit gondol például Jézusról s a világ más fontos dolgairól.

Szívesen mesélt az életéről, a jól ismert, de mindig kritikusan szemlélt színházi világról, gyerekkorról, fiatalságról, szerelmekről, átélt korszakokról. Pedig a társasági emberként kedvelt ismerősöket, barátokat szívesen maga köré gyűjtő, asztaltársaságot szervező művész alapjában szemérmes, bezárkózó személyiség – volt. Leginkább intim munkahelynek nevezhető, de akár rejtekhelynek is mondható műtermének magányában alkotott műveiben volt képes kitárulkozni igazán.

Emberfestő – szerette magát ekként meghatározni, s ezt több nézőpontból értelmezni: „A világ leképzése tesz engem emberré. Látom, hogy különböző élőlények tudnak táncolni, énekelni, mímelni, szöni, építeni és rombolni, de olyan képet készíteni, amit előbb a képzeletében hordoz, csak az ember képes... Az ember számára az ember szebb és mély értelműbb, mint a formák, a színek és a fraktúrák legrafináltabb elvegyülése.

Az emberi arcon több tudatmögötti absztrakció sejlik, mint a legkiagyaltabb, legmegdöbbentőbb vagy naivan ösztönös performance-on.”

Ezért érdekelte szenvedélyesen minden, a világot

akarta megérteni az embereken keresztül. Erről szólt a színház is, erről a festészet. A zene, amit szenvedélyesen és nagyon értőn szeretett. A költészet, a szépírás, amit maga is művelt. Ezért szerette a színházat is, összművészeti műfajnak tartotta. És a könyvek, főleg a világ titkaiban eligazítók! Nyitott volt az újdonságokra elméletben és a gyakorlatban is. Nem volt már fiatal, amikor a számítógép mindennapi segédeszközünké vált, mégis érdekelték a képszerkesztési lehetőségek, lenyűgözte az az információtömeg, amit a világháló kínál, ahonnan begyűjtötte, pontosította ismereteit történelmi regényéhez. Ugyanakkor konzervatív is volt, elborzadva figyelte a technika elural-

kodását világunkon, az emberi kapcsolatokat féltette, létezésünk folyamatosságát:

„Ülök a műteremben a nagyobb állvány előtt. Az enyhén meghajlott lemez íve úgy feszül a látóterem köré, mint egy parabolatükör. A sötét alpból úgy sejlenek elő a női arcok, akár álmaimban. A képen most minden akaratlanul és nélkülem épül, olyan érzésem van, mintha egy végtelenül régen meglévő, ezerszer látott művet másolnék. A hüvelykujjammal lágyan eltörlöm a festéket az asszony arcán, a kemény vonások puhán belesimulnak a mélybarna alapba. Amit most festek az jó, mert megmutat valamit, amit szavakkal elmondani nem lehetne, ilyenkor úgy érzem, fogják a kezem. Postás vagyok csak, aki üzenetet hoz. Az álmaim, a bennem lepergő filmek, a felszínre törő sejtések, a történetecskékké kódolt érzések, mind, mind csak üzenetek...”

Plágium ez a megemlékezés, e gondolatok többségét halálakor fogalmaztam meg. De ma sem tudnám hitelesebben összefoglalni vele kapcsolatos emlékeimet. Idézzük hát föl Őt ezekkel a sorokkal és főként ezzel a kis képgalériával – nevezhetjük egy virtuális minitárlatnak is –, amelynek összeállítása okozott némi fejtörést, hiszen a Wegenast Róbert munkásságára leginkább jellemző festmények nem mennének át a Facebook cenzúráján. De aki többre kíváncsi, keresse föl a <https://wegenast.hu> weboldalt!

M. Nagy Péter
újságíró, szerkesztő

Április 10. a battai SzocGondozóban

A mostani költészetnap műsorunkat kivételesen nagy hálával kell megköszönnöm:

bevontuk a bentlakókat, ők is készültek saját verseikkel és klasszikusokkal, ahogy mi is.

Még kevesen mernek kiállni, szerepelni, de ha csak egygel is, mindig nő a számuk.

Köszönet Kocsis Sándorné Márta néninek, aki a múltkor A didergő királyt mondta el hibátlanul, könyv nélkül, most pedig egy hosszú gyerekverset – segítség nélkül, természetesen (Saláta Sára). Szijjártó Istvánné Margó néni nagyon szépen olvasta Szilágyi Domokos versét (Hegyek, fák, füvek), Komoróczy Jánosné Eszti néni pedig saját verset (dallammal) hozott.

Értő, olvasott közönségről van szó, akik kapásból kórusban mondják József Attila Mamáját, kaphatók irodalmi pályázatra (hívószavas vers- és prózairás, egy hónapja hirdettük meg a feladatot, most összeszedtük, a következő alkalommal visszük az értékelést. Varga Kati nagyszerű ötlete volt).

A mieinknek se kell szégyenkezniük, a tarsolyban van bőven elmondanivaló, hirtelen kapcsolnivaló. Ha Eszti néni a Gyermekké tettél c. választja, tudom mondani hozzá a Tudod, hogy nincs bocsánat címűt. Az élet nem csak vidámságból áll. Sajnos.

Persze, mindig van forgatókönyv a mihez tartás végett, amit úgy lépünk át, kihagyva, újraszervezve, átalakítva, jobbra téve, ahogy a hangulatunk és hirtelen döntésünk vagy a helyzet kívánja...

Összeszokott kis csapatról van szó, egy szemvillanásból értjük egymást, kreatívak, tele kiváló ötletekkel, akik nem munkának fogják fel ezt az állandó szereplést, még csak nem is misszióknak, hanem hobbinak. A bentlakók pedig szeretettel, boldog mosollyal fogadnak bennünket, és annak ellenére, hogy mindig kapnak valami házi feladatot, kifejezetten örülnek nekünk.

Kell ennél jobb tudatmódosító szer?

Hogy kikre lehet mindig, állandóan és folyamatosan, kifogás nélkül számítani?

Barát Iván, Móczár Csaba, Szabó Vali, Varga Kati és DLné adta a mostani névsort. Igaz, mindig van vala-

mi előre nem látható, váratlan hátráltató, így ezen a napon Pál Judit mindössze egy remekművel helyettesítette magát.

És ki az, aki nélkül elmaradhatatlan a jó hangulat, a felszabadult éneklés?

Falus Gábor és az ő zongorája – evidens.

DLné

Április 11. – diákokkal

Vagy nyolc éve ünnepelünk közösen az Érdligeti Általános iskola nevelőivel és tanulóival. Mindig valami új, érdekes ötlettel jövünk, ahogy az iskola szervezői is meglepnek valamivel bennünket.

Most nekünk nagyon hiányzott Szabó Aida, az ő interaktív-kreatív foglalkozása, a sok origami, a japán stílusú ajándékozása...

Az idei meglepke az volt, hogy rádöbbszünk: fiatal költők iskolája lett az intézmény.

A gyerekek kedvesek, bájosak, bátrak: fel mertek állni, előtárni belső, rejtett érzelmeiket, gondolataikat, foglalkoztak verstani alapokkal, költői eszközökkel... szimpatikus hobbi.

A témák változatosak: diákélet, iskola, kiskedvenc, tavasz, szerelem – mi más lenne?

Ezért is esett le az állunk, mikor (talán) egy hetedik fiatalember azt mondta, neki Vörösmartyknak A vén cigány c. verse a kedvence. Rákérdeztem egy-két elemre, teljesen képből volt. (Istenem, hogy vágyom vissza az okos, értelmes gyerekek közé!)

Persze, mi, IRKA-sok se maradtunk le, hoztuk a formánkat (a műszaki kütyüvel is), színvonalasan, nekik valóan – volt kacagás, komolyság. Mindig figyelünk arra is, hogy a jelenlévő kollégák is kapjanak irodalmi élményt.

Emlékeztünk József Attilára, elmondtuk kórusban a Mamát, elénekeltük a Rejtelmek, ha zengenek c. megzenésített versét... Tudták, benne van az énekkönyvben.

Aztán megnéztük a folyosón lévő kiállításukat: a Jókai 200 címűt, a saját versekből álló tablót, majd a Költő műveit tartalmazó összeállítást. A gyerekek magyaráztak, kalauzoltak bennünket. Imádtam.

Köszönjük a szereplést:

5.a: Kujbus Réka, Varga Lilien, Kiss-Szirmai Zsófia, Jasper Lídia

5.b: Lőrincz Imola, Pásztor Violetta, Dizseri Hanga, Bodor Nóra

6.a: Daróci Miriam

6.b: Simon Áron, Magyar Levente, Román Kristóf, Veres Csongor

Aztán kicsöngettek, beborított bennünket a jól ismert gyerekzsivaj-zene, azt mondták: jövőre is itt lesznek. Naná, mi is.

DLné

Rosenbrücke és IRKA

A költészet napja csak alkalom volt Falucskai Ágnesnek (az énekkar szervezője) és Maitz Ferencnek (karnagy), hogy kipattanjon az ötlet: barátkozzon össze, mutakozzon be egymásnak a két művészeti közösség. A decemberi önkéntesnapon figyeltek fel ránk, a műsorunkra, és hívtak meg bennünket szerepelni.

Így rendeztünk először közös műsort József Attila születésnapjára, ahol mindkét csoport hozta saját profilját. Aztán kiderült, hogy az énekkarban vannak számunkra régről ismerős arcok, egykori kollégák.

Három blokkban olvastuk fel azoknak az IRKA-soknak egy-egy versét, akik jelen voltak, vagy sokat dolgoznak a közért. A kórus pedig minden alkalommal megteremtette a hangulatot: vidám, fülbemászó dallamokkal szórakoztattak bennünket – németül. Ebben az esetben a helyettes kórusvezető, dr. Leitner Mária (Maitz Feri külföldön tartózkodott) lefordította, értelmezte számunkra a szöveget.

Marika a mi Karácsony Pistánknak kollégája, jó barátja volt.

Aztán a záró részben kaptuk a meglepetés-ajándékot: az énekkar is készült egy tökéletes irodalmi összeállítással. Amikor Jólesz György olvasni kezdett, azonnal látszott, hogy költészetének komoly irodalmi múltja van.

Szindbád hangulatában, a Krúdy-stílusra oly jellemző finom, intelligens visszafogottsággal hallottuk tőle az Előtte, majd az Utána c. szonettet, a kettő között a triangulum csengése és a furulyadallam telitalálat

volt. A saját műfordítású Rilke-vers pedig feltette a koronát: meghívtam az IRKA-ba!

Már meg is vigasztalódtam, hogy a hangosítás nem működött megfelelően, a napsugár szembevakította a mikrofonnál állókat, hiszen egy profi költővel lettünk gazdagabbak.

A következőkben pedig az énekkar közreműködésével színesítjük az IRKA-műsorokat, mi pedig az övél két verssel.

Egy szép barátság kezdete ez is.

DLné

Varga Katalin

Köszöntök minden kedves jelenlévőt!

(Elhangzott A láthatón innen és túl – M. Nagy Péter fotókiállításának megnyitóján)

7 évvel ezelőtt szerveztem *Negyvenből 5* címmel Péter harmadik egyéni kiállítását, most pedig abban a megtiszteltetésben lehet részem, hogy én nyithatom meg hatodik egyéni kiállítását *A Láthatón innen és túl* címmel. (Ezt a tendenciát követve, Péter 9. egyéni kiállításának megnyitóján én fogok énekelni.)

Péterrel néhány évig voltunk kollégák az érdi Szepes Gyula Művelődési Központban, mielőtt nyugdíjba ment, tőle vettem át anno a kiállítások szervezését. Mostanra már több mint 10 éve, hogy ismerjük egymást. Kollégák ugyan már régóta nem vagyunk, de azóta is számos esetben segítettük egymást szakmailag vagy akár barátilag. Ahogy számot vettem az utóbbi napokban erről az elmúlt 10 évről, arra jutottam, hogy Péter tulajdonképpen jelen volt a legtöbb szakmai mérföldkövemnél: az első kiállítások megszervezésénél, az installálásoknál, az első kiállítás-megnyitó konferálásánál, vagy mikor művészeti vezető lettem, az első műtárgyfotózásnál, az első kiállítási katalógus szerkesztésénél és még sorolhatnám. Én a mai alkalmat is egy mérföldkönek tekintem.

Biztosan sokan tudják, hogy Péter autodidakta módon sajátította el a fotózás csínját-bínját. Minden eszközzel kísérletezett már, amivel lehetséges fényképet készíteni, nincs olyan fényképezőgép, ami kifogna rajta. Habár Péter munkája szerves részét képezte, illetve képezi még ma is a fotózás, magát hobbifotósnak ti-

tulálja. Ismerve őt, a munkásságát, vagy ha csak körbetekintünk a kiállított képeken, kijelenthetjük, hogy ezt a hobbit ő bizony professzionális szinten űzi.

Hobbifotósként ugyanis irigylésre méltó sikereket ért el. A mostanival együtt hat egyéni kiállítása volt már országszerte, összesen 15 csoportos kiállításon vett részt, eredményesen szerepelt különböző fotóművészeti pályázatokon, továbbá két albuma jelent meg a fotóiból, és remek válogatást láthatunk képeiből témák szerint a saját honlapján is. Sőt, tervezetten idén a hetedik egyéni kiállítására is sor kerül.

Láthatjuk, hogy Péter nagyon aktívan hódol ennek a hobbinak, vagy nevezhetjük szenvedélynek is, és folyamatosan keresi az új lehetőségeket, mindig új témák után kutat, hogy mivel volna még érdemes kísérletezni, mi az, ami esetleg még hiányzik a repertoárjából. Nagyszerű dolog, hogyha valaki megtalálja azt a tevékenységet, ami arra készíti őt, hogy újabb és újabb ötleteket, tervekét valósítsa meg, ami kikapcsolja, vagy ami kirántja a mindennapok mókuskerekéből, mert erre mindannyiunknak szüksége van, vagy szükséges lenne. Péternek ez a fotózás.

Péter a képeit analóg fényképezőgéppel, digitális kamerával és az utóbbi évek ugrásszerű technikai fejlődése révén már telefontal is készíti. Persze a különbség aligha felfedezhető, de a mostani tárlaton szereplő képek közül jónéhány telefontal készült.

A napokban olvastam Susan Sontag amerikai esszéista

a Fényképezésről című 1973-as, máig aktuális tanulmánykötetében az alábbi idézetet: „A fénykép a világ egy darabja, a valóságnak olyan kicsiny mása, amelyet bárki készíthet vagy szerezhethet.”

Azt gondolhatnánk, manapság bárki készíthet fotót, elég hozzá egy okostelefon, ami jószíval elvégzi helyettünk a szükséges beállításokat, nekünk – képletesen értve – csak a gombot kell megnyomni. Nem beszélve a kép készítése utáni lehetőségekről,

melyek segítségével különböző effektusokat, szűrőket, javításokat tudunk eszközölni a minél jobb végeredmény érdekében. Látszólag ez különösebb hozzáértést sem feltétlen igényel. Egy biztos, nagyon sokan készítenek fényképet, legyen a kép készítője turista, lelkes amatőr, hivatásos fotós vagy akár egy celeb. Az internet révén pedig mindenki lát mindent, jószíval fuldoklunk a képekben.

De vajon mi az egyes fotók célja, ha van ilyen? És a cél vajon hatással van-e a produktumra? Valószínűleg igen.

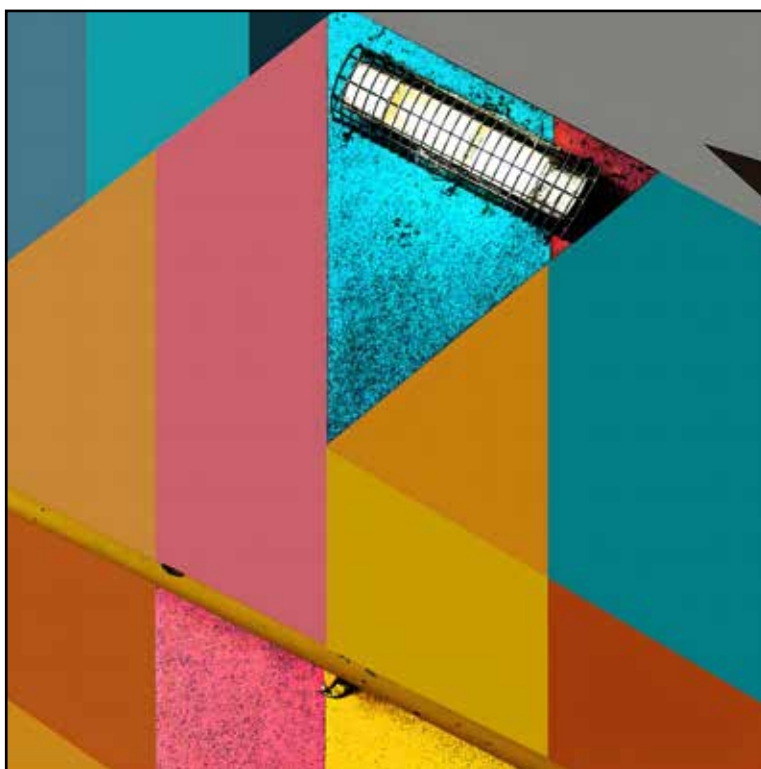
Ahogy Péter a honlapján található bemutatkozó szövegében fogalmaz, számára az a cél, hogy saját meglátásaival ebből az átláthatatlan sokaságból kitűnhessen. Ez persze állandó kihívást jelent. De mi is kell ehhez?

Ez Susan Sontag szerint nem más, mint a fotografikus látásmód. Őt idézve: „A fotografikus látás azt jelentette, hogy az ember olyasmiben tudja fölfedezni a szépséget, amit mindenki lát ugyan, de ami mellett elmegy, mert köznapinak találja. A fényképezésre nagyobb feladat hárult, mint az, hogy a világot egyszerűen úgy lássa, amint van; újfajta vizuális döntései révén érdekességet kellett alkotnia.”

Ez tehát a kihívást jelentő feladat, melynek lehetséges megoldásait láthatjuk most a falakon. Nincs két személy, aki egyforma képet készítené ugyanarról a dologról, tehát a fénykép bizonyítéka annak, hogy mit

lát maga a kép készítője.

Péter azokat a kompozíciókat kedveli, melyek lehetővé teszik, hogy a hétköznapi dolgokat, tárgyakat – legyen az épületrészlet, aluljáró, fatörzs, textilanyag, csillanó hullámok, levelek sokasága – leegyszerűsítve, funkciójuktól akár részlegesen vagy teljesen megfosztva, pusztán színükkel, formájukkal, árnyékukkal, szinte már az absztrakt művészetet súrolva egy másfajta megközelítésben teljesen új, a

megszokottól eltérő élményt nyújthassanak.

Tehát az a megfelelő pillanat, amikor a kép készítője új módon látja a dolgokat – különösen azokat, amelyeket már mindenki látott. Péter is erre törekszik, hogy másképp láttassa velünk a megszokott világot. Ansel Adams amerikai fényképész meglátása szerint, a fénykép nem véletlen, a fénykép koncepció. A képnek az exponálás pillanatában, vagy már előtte, ott kell lennie a kép készítőjének fejében. Tehát az, amit ő akkor lát, az még nincsen rajta a képen, de ő már tudja, hogy ott lesz. Ez is egy nagy különbség a katalógus és a komponáló között.

Végignézve Péter képein én pontosan ezt látom. Egyik kép sem a véletlen szüleménye, minden egyes kép egy remek kompozíció.

Szívből ajánlom mindenki figyelmébe ezt a tárlatot, járják körbe, merüljenek el a színek, formák, árnyékok játékában, ugyanis ezek Péter fotográfikus látásmódjának bizonyítékai.

Poly-Art /30. Ünnep után

Miután szépen bezsebeltem minden gratulációt, úgy illik, és nekem ez természetes is, hogy megköszönjem az együttműködést.

Ez csodálatos csapatmunka volt.

Persze nem vagyok meglepve, mert így szoktuk csinálni, de jólesett, hogy mindenki szépen teljesítette az előzetes feladatokat, pontosan elő voltak készítve a szereplők, minden részlet kidolgozva, a festmények felrakva, igényesen, ahogy mindig... Nem volt kevés tennivaló előtte, szerintem most is mindenki olyan feladatot kapott, amihez ő ért legjobban.

Tökéletes volt az alszervezetek bemutatkozása, a frappáns szövegek felépítése.

Köszönöm, hogy a vezetők komolyan vették.

Az idővel is jól gazdálkodtunk, persze, nem fojtottam volna senkibe a szót, ha pár perccel túllépte volna (nem is néztem az órát, a tartalomra figyeltem).

Nem részletezem, kinek mit lehet megköszönni, egyértelmű, személyre szóló, időigényes munkák voltak ezek.

Az előzetes feladatsort megnézve látszik, mennyien és mit csináltunk az ünnepség előtt.

Csak együtt tudtuk elérni ezt a sikert. Erre mondom mindig, hogy egymásra vagyunk utalva, az egyik ezt csinálja tökéletesen, a másik meg azt.

Teltházás műsor volt.

Ez kötelez bennünket a továbbiakban is, ilyen a hírnünk.

Megint jóleső érzés volt a Poly-Arthoz tartozni, együtt megmutatni a nem tagoknak, hogy közösen mire vagyunk képesek. A FB-on tökéletesek az ünnepség képei, köszönet érte mindenkinek.

Tehát köszönet és hála mindenkinek, aki szívvel-lélekkel itt volt, és ODATETTE A TEHETSÉGÉT.

Azt az egy szégyenfoltot, ami adódott, igyekeztem eltakarni (Vincze Jutka köszönőlevelével).

Aki ismerte a háttértörténetet, észrevette, természetesen, de inkább szánalmat érzett a kolléga tehetségtelensége, ötlettelensége miatt.

Nyilván más volt a szándéka az illetőnek, de rosszul, visszafelé sült el. Csak a három kiállított felolvasót sajnáltam, nekik kellett átélni a leégést, rajtuk csattant az ostor. Az irigységről, a gyűlölködésről nem ők tehetnek, de a hulláma már beborította őket.

Sajnos, nem látunk kiutat, pedig lenne.

DLné

Tanulmány

KÉSEI MAGYARÓRA IV.

Költészet napja, 2025. április 11.

A IX-es tankönyvben volt egy elég terjedelmes esztétikai bevezető, egy-két hónapot is el lehetett vele tölteni. Először is mondjunk érdekes dolgokat az irodalomról, utána kezdjük tanítani. Elvileg ez helyes volt, tanterv is lehetővé tette, de egyben csapda is. Nagy profinak kellett ahhoz lenni, hogy ez a két hónap aztán ne hiányozzon egész az érettségiig. No, azért néhányszor próbálkoztam ilyennel. Érdekes következményük volt: noha a tananyag befejezéséig küszködést okoztak a haladással, azokban az osztályokban az érettségi írásbeli dolgozatok, függetlenül az osztály összképességétől, kiemelkedően jók voltak. Pedig nem jelent meg semmi bennük a IX-es bevezető ismereteiből, gondolataiból.

Ha csináltam elméleti bevezetést némely osztályban, azt Péczely László: Bevezetés a műelemzésbe című könyve alapján tettem. Töről metszett strukturalista szemléletű könyv volt ez, és jól érthető. A műalkotások öt rétegét, vette figyelembe. 1. Akusztikai réteg

2. Grammatikai réteg 3. Képi réteg 4. Kompozíciós struktúra 5. Eszmei mondanivaló

Péczely könyve egy töről metszett strukturalista felfogású könyv volt, de én a francia szemlélet híve vagyok: irodalomtudományuk olyan, hogy hagyják élni a korábbi irányzatokat egymás mellett, így az explication de textes, glosszematika, a hermeneutika stb. szempontjait nem szentségtörés alkalmazni új, „modernebb” irányzatok megjelenése után sem. Egy komoly hiányosságát érzem a strukturalizmusnak: a nyelvi anyag átértékelődéséről (tán a költői ihlet, hevület teszi), ami a nyelvet irodalomná teszi, nincs mondanivalója.

Így Költészet Napja táján (ami számomra elsősorban JÓZSEF ATTILA – ÜNNEP) idézem fel a régi időket, hogy mindegyik szempont bemutatására elsősorban JÓZSEF ATTILA költészetéből hoztam példákat.

1. Akusztikai réteg

„Íme, itt a költeményem./Ez a második sora./Ká betűkkel szól keményen/Címe: Költőnk és kora...S úgy szállong a Semmi benne/Mintha valaminek lenne a pora.; „...golyók kopognak, csörögnek boltok...”(Eső 1932) – A Költőnk és korában maga a költő kínálja fel, hiszen a Semmi szállong az első strófában, hogy csak a hangzás, kizárólag a hangzás legyen benne a tartalom. Az [Eső’ről] esőről sok minden eszébe juthat az embernek – munkásmozgalmi történések legkevésebbé. A mi nemzedékünk mindig kaján gúnnyal tekintett a forradalmi munkásosztályra, a proletár nemzetköziségre, de ennyi év elteltével be kell látnunk József Attila őszinte hitét, és észre kell vennünk ezeknek 30-32-es verseknek átütő művészi erejét, akár bekövetkeztek azokban az években fegyverrel szétvert munkásmegmozdulások, akár nem. Mindenesre ilyen (nagyon is lehetséges) munkásmegmozdulások fény és hanghatásait megrendítő erővel jeleníti meg a költő.

2. Grammatikai réteg

Egy-egy „művészi ici-picit”(Lev Tolsztojtól származik a technikus terminus) grammatikai ismereteink segítségével érthetünk meg: „Totyogjon, aki buksi medve/Láncon, nekem ezt nem szabad/Költő vagyok, szólj ügyészre/Ki ne tépje a tollamat! – A „Ki ne tépje a tollamat!”(Hazám 7. 1937) – kitétel legalábbis stilisztikailag hasznos többértelműség. A ’kitép’ ige

az ÉrtSz. első jelentésében – kitép, kiszaggat vmit a természetes helyéről – ilyenkor lehetséges a többes számú tárgyi bővítmény. Második jelentésében ’Kitép vmit valakinek a kezéből’ kizárólag egyes számú tárgyi bővítményt kaphat. Tehát az énekes madár, a „költő” jelentés itt háttérbe szorult, színező funkciójú – az alkotástól eltiltott költő tolla az elsődleges jelentés.

„Én ámulok,/hogy elmulok”.(Töredék) – Ez a „töredék” nyelvtani (és verstani) tanulságokban is nagyon gazdag. A kissé „lenézett” ’hogy’, amely elsősorban arról nevezetes, raktunk-e elé vesszőt? – több jelentésű (poliszémikus) szó. Lehet hangsúlytalan alárendelő kötőszó is. Vagy hangsúlyos kérdő névmási határozószó is.[És máris itt van az akusztikai réteg is!] Kérdő névmási határozószói minőségében is több jelentésű (állapot- illetve mód- és fokhatározói). A befogadó tűnődhet azon, hogy saját mulandóságát felismerve gondolkodik-e el a költő, vagy annak gyorsaságán vagy netán azon, hogy „erdőn-e vagy mezőn vagy pedig tengeren?”[népköltés]. És ezzel még egyáltalán nincs felfejtve, hogy a különböző grammatikai értelmezések milyen jelentésárnyalatát mutatják fel a költeménynek.

3. Képi réteg

Ha itt is József Attila-példát hozok, legjobb a Németh Andor: „Egy nagyon tiszta vízcseppet/dörgöljetek a szemire/harminchat éve várja már/térden a kékpúpú teve.//Lidi, főzz neki húslevest/rabbi, mondj neki kabbalát/vegyetek békákat neki/hogy legyen népe legalább//VAD ÁGYÚSZÓVAL VÁGTATOTT/GYÖNGY-HÁZ KORÁN A TENGER ÁT/KÉT FÜRTJÉN ŐRZI A LEÖLT/HALACSKÁK SZÜRKE SÓHAJÁT.(1927-28) – Nem azért írtam csupa nagy betűvel az utolsó versszakot, mintha az az eredetiben is úgy lenne, csakhogy jelezzem a feldúsított költői képek jelenlétét. Kihívtam a sorsot, hogy ezt a példát választottam, mert sokan nekifutottak, hogy megmagyarázzák, de magának Németh Andornak sem sikerült igazán. Stilisztika tankönyvek példatárában is többször szerepel főleg az utolsó strófa, mint a komplex szürrealista költői kép iskolapéldája. Van ebben több fajta metafora, szinekdoché, metonímia, szineztézia, és ha némelyik némelykor már meg is magyaráztatott, maradt benne rejtély elég. A „kékpúpú teve, a békák, a kabbala, a nagyon tiszta vízcsepp”

stb. Abból a szempontból meggyőző a példa, hogyha meg akarjuk érteni, részben vagy egészben fejteni, elsősorban a költői képekkel kell bíbelődnünk. Abban az értelmezést megkísérelők megegyeznek, hogy ez a féltő barátság verse. Maradjunk a „békáknál” – egy „egyszerűbb” példán próbálom értelmezni: „Már régesrég rájöttem én/Kétéltű vagyok, mint a béka/A zúgó egék fenekén/lapulok, most e költemény/Szorongó lelkem buboréka” .1937.//Van még ugyan két strófája a költeménynek, de ezt többnyire Töredéknek tekintik az elemzők, az első strófa jogán. A folytatást zavaros ön-ellentmondásokkal terhelt, figyelmen kívül hagyható sallagnak. A Németh Andor-verssel kapcsolatban többen megemlítik, hogy barátja arcát „békaarcnak” tekintette. Idézet Németh Andor vissza-émlékezéseiből: „Egyszer azt mondta, hogy kívül-belül békához hasonlítok. [Tessék megnézni egy arcképet!] Tovább gondolja ezt, és önmagára vonatkoztatja az idézett Töredékben. A kétéltűséggel minden bizonnyal saját személyiségzavarára utal, és hát ugye a vészjelzés („szorongó lelkem buboréka”) törvényszerű is ebben a stádiumban. Ha valaki veszi is a vészjelzést, hatalmában lett volna, hogy elhárítsa a bajt? „Nincs hatalom a halálnak napja fölött” – írja a Prédikátor könyve. Tragikus, végtelenül tragikus vers és valóságos élethelyzet ekkor József Attiláé. Nekünk már ezt könnyű észrevennünk, megértenünk. Mi lehet a vigaszunk? Talán az, hogy ezt a szenvedést és ennek művészi ábrázolását felmutatta nekünk József Attila.

4. A kompozíciós struktúra (A kompozíciós réteg)

Két hexameter

Mért legyenek én tisztességes? Kiterítenek ügyis?//Mért ne legyenek tisztességes? Kiterítenek ügyis. (1936.)

Ne erőlködj, barátom! Egyik sorban sem jön ki az iskolás hexameter. A pentameter még kevésbé. Verstani elemzése különben sok tanulságot rejtene magában. Epigramma? Minden esetre belső természete szerint az. Mikor nekem tanították ezt a verset, József Attila-szakértő tanárom feltette a kérdést: Melyik sor a költő erkölcsi állásfoglalása? – A második! Persze, hogy a második! Válaszolta saját magának. Bizonyára ő is tudta a teljesebb választ (hasonló tudású és hasonlóan izzó lelkű tanárral sem azelőtt, sem azután nem volt találkozásom) – bővebben kifejtve: mert epigramma. Első sor: előkészítő rész; második sor: csattanó. Előkészítő rész és csattanó rész hosszabb

költeményekben is egymással ellentétes viszonyban vannak egymással (nyelvtanilag is) A költő állásfoglalását mindig a csattanó tartalmazza.

5. Az eszmei mondanivaló

Húha! De lejáratódott ez a szempont! Pedig érvényesíthető! „Őszanyó kerek tükröt vágott/mit láttok benne, proletárok”?! „Proletár! Folytatnám, de unnád!” Ilyenféle sorok ugranának be pl. József Attilától. Ez utóbbi idézettel kapcsolatban vissza kell kanyarodnom a kompozíciós réteghez. József Attila több versét is több változatban írta meg.

Ilyen A tőkések hasznáról is. Az ajánlás pl. több változatban is megvan. 'Mint Proletár, folytatnám, de unnád' Öregem, folytatnám, de unnád', testvérem, folytatnám, de unnád stb. Melyik a jobb? Spec.kolon az 'öregem' jött ki győztesen. Én most óvnék a 'proletár' nevében. Az eredetiben (és magyar fordításokban is az ajánlások a hercegnek, hercegemnek szólnak. Ha József Attila a proletárokat hercegeknek, magas rangúaknak, örökösöknek tekintette, igencsak megtisztelte őket, és hitet tett jövőbeni helyzetükről, feladataikról. Nyakatekert gondolat? De azért „tegyük mérlegre”! „És az ESZME győztes útján lábunk döngve jár” – énekeltük Lenin elvtársról. Persze ez utóbbi nem irodalmi színvonalú. József Attila: Tiszta szívvel: Nincsen apám, sem anyám/Se Istenem, se hazám/Se bölcsöm, se szemfedőm/Se csókom, se szeretőm//Harmadnapja nem eszek/Se sokat, se keveset/Húsz esztendőm hatalom/Húsz esztendőm eladom//Hogyha nem senkinek?/Hát az ördög veszi meg/Tiszta szívvel betörök/Ha kell, embert is ölök//Elfognak és felkötnek/ áldott földdel elfödnek/S halált hozó fű terem/Gyönyörűszép szívemen.

Azt hiszi valaki, hogy „fél markában” is elfér, amit erről a versről tudni kell? Először is József Attila már verscímmel is morálisan helyre teszi az „eszmei mondanivalót”.(Így tesz a Szabados dalban is: Hol titkolni kell a harcot/Burzsujbőrbe kösd be Marxot...stb) Mind a két cím bizonyos elhatárolódást fejez ki az „eszmei mondanivalótól”. És vegyük figyelembe: a Tiszta szívvel-ben leírt élethelyzetből (három napos éhezés, teljes árvaság, kitaláltottság, és ki fordult el Istentől és hazájától: József Attila? vagy éppen fordítva? Tulajdonképpen már itt is egy teljes suicid helyzetet fest le a költő. A felhalmozódott agresszió, vagy

saját maga, vagy mások ellen fordulhat. A VILÁG MEGOKOLT ÚTÁLATA! De mélyáramlatként van a költeménynek egy ellentétes irányú Vallomása is! Az irodalomtörténet az Új népiesség versvonulatában helyezi el ezt művet. Bartók Béla: Parasztdalok című tanulmánya ekkor már megjelent. A mindenfelé, így a folklór felé is tájékozódó József Attila figyelmét valószínűleg nem kerülte el. Eszerint a legrégebb, legarchaikusabb magyar versforma az izometrikus, hétszótagú sorokból álló strófa. (Ma a gondolatrítmust tartjuk annak.) Feltűnő, hogy a finnugor vizsgájára készülő egyetemista (A TESZT hívtam segítségül) 70% fölött használ különböző nyelvtörténeti korszakokból származó finnugor eredetű szavakat. (A közvetlenül előtte születő költeményekben ez 20-30%) A Horger Antal-affér után ez megint visszaesik 20%-ra. És mily csoda: pont 20 (azaz húsz) szót használ az alapszókincsből! (Szívvel, apám, anyám, bölcsöm [noha ez perzsa] szem/fedőm, csókom, szeretőm, harmad (napja), eszem, sokat, keveset, húsz, hatalom [még egyszer]húsz, szívvel[még egyszer]embert, földdel, halált, fű, szívemen[még egyszer] = 20. Nyelvész urak! Erre föl lehetett volna figyelni! Én még ilyen szívig ható magyarság-crédót nem ismerek ezen kívül! Összetett és álegyszerű az eszmei mondanivalója.

„Emberek, magyarok, íme a költő, aki indul magasba és mélybe: JÓZSEF ATTILA, szeressétek, és fogjátok partját neki!” (Juhász Gyula)

Heltai Bálint

*a Magyar Irodalomtörténeti Társaság
Pest Megyei Tagozatának vezetője*

Örömünk szörnyű súlya és a poszttrauma látomásának elutasítása

„Mit akar tőlünk ez a pásztor, / ki küldte őt?” Ezt a kérdést szegezi felénk és a világ felé Szabó Magda *Nálunk hatalmasabb* takácsok című költeményében. A kérdés és az utasítás, az ítélet és a rezignáció műveletei köré szerveződik ez tömör, komplex képrendszerrel operáló alkotás, ami a korabeli, a történelemhez és élettapasztalathoz kötődő élmények tükrözésén kívül általános, a mai világban is aktuális létértelmezést kínál. De mi is ez a melankolikus igazság, amit

elhallgat a gyógyulás orpheusi ígérete?

A dialogizáló jelenet a *pásztorlátomással*, a *tengerként* idézett nyájjal egy egybeolvadt tömeg képét jeleníti meg, ahol az egyén nem elkülöníthető a többitől. Ez a jelenet idegen a lírai én számára, értetlenül teszi fel szűrő kérdéseit. „Milyen mezőn, / s mit legel ez a tenger”. A felszínen egyszerű, értelmetlennek tűnő kérdéseket a későbbi sorok oldják fel, megismerkedünk a szövegvalóság állapotával: „Kiknek keblükön kenyerük, / és hátukon a házuk, / kezdjük most újra el?”. A nomád életmódra utaló helyzet idézi a háború romboló erejét. A tragikus helyzet eseményei a további létezés lehetőségét is elbizonytalanítják a lírai alanyban („Legyünk? / És legyenek utánunk?”). Az égő mezők, a pusztulás tere tárulkozik az olvasó elé. A theokritosi pásztor, egy korábbi kor rózsaszín jelenete nem illik ide.

Keserű gondolat, hogy mindez elrendeltetett. „A kéz, mely összefogta földünk / négy csücskét, s úgy kirázta, / rongyként, hogy a semmibe hullt / az ember és a háza, / pihen.” A mondat szerkesztés alaposabb megfigyelésével látható az elegáns metanyelvi, tipográfiai játék. *A kéz pihen*, ez az egyszerű állítás, ami keretet ad a beékelésnek, mintha a kéz ujjai zárnák körbe a mondatot, szintaktikailag is alátámasztva a tartalmi sikot ebben a pár sorban. A történet metaforája, meglepő módon, ambivalens érzelmi réteget ad a szenvedés tényéhez. A rongy kirázása, a tisztítás-takarítás mindennapi jelensége, házimunka-természete objektív irányba mozdítja a lírai alany befogadását a jelentésmezőn, mintha a társadalmi szenvedés szükség lenne. A kéz, ami nyomasztó valóságával tornyosul a föld felett, egy bibliai jelenlét allúziójaként is olvasható. Azt a képzetet idézi, hogy az emberfeletti erők is megpihennek. „A hetedik napra elkészült Isten a maga alkotó munkájával, és megpihent a hetedik napon egész alkotó munkája után” (1Móz 2,2) A víz mint a megtisztulás szimbóluma összeköti az önállóan nehezebben értelmezhető képeket (amellett, hogy az özönvíz-toposzt is megidézi a rongy-képpel). Egy olyan felsőbb anyag, ami az ember felett létező erővel van kapcsolatban. A változtatás lehetősége külső folyamat, ember nem végezheti be: „Itt minden szétfolyik. Nem érted? / Hiába hordanánk vizet.” Azonban ki a vadállat, aki helyettük a vízbe néz, merészen, két fejével?

A harmadik versszakban kristályosodik ki a különbség a bukolikus látomás és a valóság között. Már érthetővé válik, hogy a béke illúziója jelenik meg a pász-

tor és a nyáj formájában, és ez a lírai alany elkeseredett perspektívájából kerül minősítésre. A tézis egyszerű; nincs menekvés, a hanyatlás és a keserv a kor átélt valósága, ez elől nem menekülhet, így nyer értelmet az első versszak utolsó sora: „mire vár ez a kétfejű, merész / vadállat, aki helyettünk a vízbe néz?” Megjelenik a *víztükör*, a reflexió színtere, az elmélyülés, ami a gyógyulás első lépése. Azonban ennek a „vadállatnak” (a kakofemizmus egyszerre érzékelteti a trauma emberre gyakorolt hatását és magát a romlott bűnöst) janusi kétfejűsége a valódi tartalom. A kétfejűség a liminalitás terét érzékelteti; egyik feje a múltba, míg a másik a jövőbe, ez esetben a pásztori idillbe tekint. A figyelmeztetés határozott: Ne érj hozzá! Kettétörök / ha hajlítod az egyenest, / megszűnnek a fizika szögei, / a tétel nem ereszt.” Az „egyenes” és a „tétel”, habár túl sűrített ahhoz, hogy biztosan azonosítható legyen, elvont szinten értelmezhető az igazság rugalmatlan koncepciójaként, vagyis a valóság elfogadása szemben áll a nyájjal, a theokritosi bukolika látomásával, a pusztulás végének abszolút kilétével. Hazugság lenne megadni magunkat egy illúzióknak, ami hirdeti a békét, pedig még a var sem jelent meg a sebeken.

„Nyalhatod ivadékodat, / [...] lélegzete nem dönti fel / törvényeidet.” A nemzés, a gondoskodás is jelentéktelen próbálkozásnak tűnik, amivel a nyáj elvakult követői vissza akarják váltani tisztaságukat, belső békéjüket. Hiába hordja az ember a vizet a megtisztuláshoz, hiába menekül hajlított igazságba, a halandó ágencia nem elegendő ahhoz, hogy a felettünk létező, valóságunknak keretet adó törvényeknek, határoknak ellent tudjunk mondani. Az útvonal már kitaposottnak tűnik („Tudjuk, mi vége lesz. Mit ér?”). Az emberi autonómia kiábrándító hiányát és az ez által bekövetkező önpusztítás folyamatát a címadó motívum enkapszulálja a zárlatban: „Itt vergődünk, bogok között, / [...] Kik állva bírtuk a világ / rengését, földre húz / [...] örömünk szörnyű súlya.” Az elrendelt hanyatlás szálait a párkákhoz hasonlított erők helyezik el a valóság szöttesében: „Mit használ itt tudat? / Nálunk hatalmasabb takácsok / eresztik szálukat.” Harap az ember, vergődik a bogban, pedig köre már bezárult.

A *Nálunk hatalmasabb takácsok* értelmezését megnehezíti a külső és belső utalások hálózata, ami szinte cikcakkos olvasási irányt követel meg. A paradoxonok, a sűrített képek és allúziók feloldása nehéz feladat, minden végeredmény egy elgondolkodtató ambivalenciát hagy maga után, apró részletek kibontása is két nagyon eltérő olvasathoz vezet. A felszínes,

„háborús vers” tematikus tényén kívül próbáltam mélyebb kérdéseket is feltenni. Ennél a versnél érdemes foglalkozni egy lehetséges beszédhelyzet rekonstrukciójával, a lírai alany hangjának, kapcsolatainak feltérképezésével (a szöveg valóságához, a megszólított-hoz és a *pásztor*hoz), és megfigyelni, milyen számos egyéb jelentéstartalomhoz juthatunk a költemény újraolvasásával. Görgesd hát tovább széthullt mákszemed, ember, míg újból rád nem tipornak!

Molnár Ádám Csaba

az ELTE magyar-latin tanárképzésén

II. évfolyam

Nagyvárosi patak
Egyre Márki novellája

Csongornak, a fiatalembernek szokatlan ötlete támad: végigsétál a várost átszelő patak medrében – a kezdetektől a folyóba torkollásig.

Mezítláb, hogy érezze a köveket. Látja a partról behajló bokrokat, gyönyörködik a természet szépségében – Séta Egyház: milyen különös szókapcsolat: környezetünk szakrális ünnepélyességét, himnikus dicséretét asszociálja.

Csakhogyan az emberi oldal nem tűri a mást, az eltérőt – értelmetlen ostobaságokkal kötnek bele, ráerősokolják főhősünkre a saját elképzelésüket, dogmájukat. Döbbenetes, érthetetlen gyűlölet alakul ki rövid idő alatt, a büntetés pedig aránytalanul nagy, felfoghatatlan.

Az ellentétpárok elgondolkodtatók:

az élet vize – meghalás,

szelídség – erőszak,

ünnepélyes hangvétel – állati, ordítózó hisztéria

mai kor – ősi szankció (megkövezés)

csoportos garázdaság – egyetlen, ártatlan, büntetlen ember

A gonoszság, a gyáva megfutamodás párhuzamos képei után az anyatermészet méltón vesz elégtételt: összezsínálják magukat félelmükben az addigi hősködők.

Mint Shakespeare királydrámáiban: a halált osztó hullám végigsöpör a mű utolsó egységén. Torokszorító. Ilyen világban élünk.

Egyedi hang, gazdag szókészlet, tökéletes világlátás, filozofikus-metaforikus-szimbolikus költői nyelvezet.

A szerző a kortárs irodalom (és más művészeti ágak) figyelemre méltó egyénisége. Eredetisége, sokszínű érdeklődési köre és munkássága több tiszteletet, elismerést érdemelne.

Mintha lett volna már ilyen kis hazánkban: felületesen ítélkezünk, elutasítjuk a különbözőt, a forradalmat, a progresszívet.

A való életben a légynek se tud ártani. Olyan, mint a „tiszta szívvel betörök, ha kell, embert is ölök...” Igaz, Horger Antalt is megtévesztette József Attila újszerűsége.

Mintha megisméltódné...

Fennakadunk a külsőségeken, pedig jó lenne lépést tartani vagy csak bepillantani a modern kortárs irodalom néhány jellemző alkotásába.

DLné

**A grafológia segítségével,
megfelelő ember a megfelelő helyre (röviden)**

A kézíráslemezést világszerte alkalmazzák a vállalatok. Vezetők és az alkalmazottak kiválasztásához egyaránt jól működő módszer. A pályázatokra jelentkezők grafológiai vizsgálatával gyors, pontos és objektív előnyökhöz jut a felvételt meghirdető cég vagy vállalkozás.

Azok a munkaadók, akik kézzel írott önéletrajzot kérnek a jelentkezőktől, tudatni kell velük és a beleegyezésüket kell kérni, hogy az írásukat grafológus elemezheti vagy nem. A róla készült írásvizsgálatot joga van elolvasni akkor is, ha kizárólag a pozícióval összefüggésben álló személyiségjegyeket értékelt a grafológus. Titoktartás kötelezi a munkaadót és a grafológust is.

A géppel írt önéletrajzokban szereplő adatok általában csak a jelentkező jó személyiségjellemzőit tartalmazzák, így a hamis információ előfordulhat. A személyiségtesztek jellemzően önkitaltós elven működnek, így szintén lehet valótlan adat. Ez a kézíráslemezésnél nem történhet meg, nem fordulhat elő.

A grafológus a munkaadó által kért személyiségjegyek feltárása után olyan szakvéleményt ad, amely tartalmazza a meghirdetett állás betöltéséhez szükséges tulajdonságokat, mint például: tud-e eredményesen részt venni csapatmunkában; milyen a koncentrációs képessége, kockázatvállalási hajlandósága...

A munkaadónak a jelentkező emberek szaktudásán kívül azért fontos például, hogyan tudnak csapatmunkában egymáshoz alkalmazkodni, milyenek a csoporton belüli erőviszonyok és a szerepek felosztása, mert ha egy-egy típusból túl sok vagy túl kevés kerül egymás mellé, az a teljesítmény hatékonyságának a rovására mehet. Ha egy vállalat vezetőbeosztásra keres jelentkezőt, abban az esetben többszörösen fontos, hogy a megfelelő embert találják meg a megfelelő helyre. Ellenkező esetben például rossz irányba vezethet egy vállalkozást, vagy talán összeférhetetlen a beosztottjaihoz való hozzáállása, és így a munkahelyi légkör stresszes állapotba kerülhet. Emiatt csökkenhet a hatékonyság a munkavégzés területén.

Kézzel írt önéletrajzok elemzése több előnnyel jár a személyügy területén. A legfontosabb, hogy a jelentkező nem képes megváltoztatni az automatizálódott kézírásának összes jellemzőjét, így a valóságos személyiségjegyeit lehet vizsgálni. Ezenkívül meggyorsítja a pályázatok értékelését, valamint nincs jelen a pályázó, nincs szubjektív első benyomás.

Mielőtt valaki egy meghirdetett állás betöltését megpályázza, kérheti a grafológus segítségét. Az írás vizsgálata után választ kaphat, ha bizonytalan önmagában, vagy például pályaválasztás előtt áll, vagy nem tudja eldönteni, milyen munka illik a személyiségéhez, vagy a pályázható állást be tudja-e tölteni a jelenlegi képességeivel.

A grafológia az egész világon elfogadott. Magyarországon FEOR-számmal rendelkezik.

Varga Katalin
okl.grafológus, IRKA-tag

Bemutakozás

Botos Ferenc

A budapesti „nyócker”, a néhai Köztársaság /még korábban Tisza Kálmán/ tér környéke születésem és korai gyermekkorom színtere. Gázlámpák, lovas kocsik, sötét pincelabirintusok, tűzfalak határolta udvarok, zeg-

zugos lépcsőházak világa szolgált háttérül Verne és Cooper hőseivel benépesített vadregényes világomnak.

Itt éltem át 1956, errefelé ugyancsak tűzviharos napjait. Égő gépágyú, vattakabátos halott, vonuló harckocsi egyaránt távoli emlék már...

Kiskamaszként markáns fordulattal a külső Ferencvárosban találtam magam. Még láthattam a Mária Valéria-telep – a legendás „Villa Negra” utolsó házait. Középiskolai éveim kicsit fordulatosra sikerültek. Gimnázium /ebből kettő is/, szakközépiskola, magánvizsgák egyaránt szerepeltek a sorban. No, nem fegyelmi okokból !

Jeles gimnáziumi érettségi után – bizonyos körülmé-

nyek folytán – először egy mezőgazdasági főiskolán diplomáztam, majd jóval később az ELTE Bölcsészettudományi Karán levelezőként végeztem könyvtár-történelem szakon. Utóbbin már jobb önismerettel. Ébredező politikai érdeklődésem a korabeli hatalom által akkoriban nem preferált helyszínekre és események sűrűjébe vezérelt időnként. Az 1972-es márciusi történésekbe való részvételem izgatási perrel és – szerencsémre – „csak” főügyészi figyelmeztetéssel végződött. Néhány éven át nehezen szerzett állásokból való elbocsátásokkal is járt. Végül azonban – úgy tíz év elteltével – már bejuthattam a fent említett egyetem levelező szakára. Megbocsátottak...

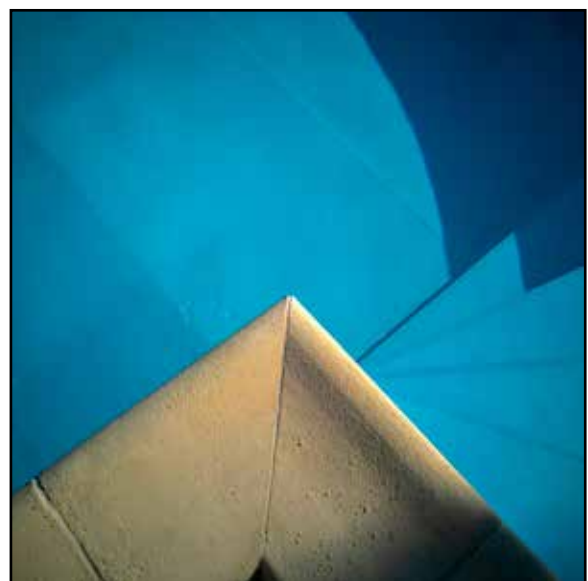
Ezek után könyvtárosként, középiskolai tanárként egyaránt dolgozhattam. Egyetemen, műszaki könyvtárban, szakközépiskolában is megfordultam, de nyugdíjba már kisvállalkozóként mentem.

Úgy ötvenesként kezdtem írogatni rövid szabad verseket, haikukat, haibunokat, versprózákat.

Feleségemmel együtt bejárogatva kis hazánk hegyeit-völgyeit, rácsodálkoztunk a teremtés korából még megmaradt csodákra: a sokszor csak asztallapnyi ös-gyepekre, vadvirágokra, fákra, madarakra, állatokra. Egy azóta is tűnőben lévő világ megmaradt fragmentumaira...

Folyamatosan publikálok irodalmi folyóiratokban, nyomtatott és online formátumokban. Négy versfüzetem jelent meg. Szerény díjaimat helyel-közzel irodalmi szerkesztőségektől, alapítványoktól kaptam /nívódíjak, Bólya Péter Irodalmi Díj, Mátrai Művészeti Fesztivál első díjak...

Berda József költő írta egykor: a kimondhatatlant is

meg kell próbálni kimondani. Ezt a tanácsot szeretném műkedvelő költőként is követni: ha dadogó szavakkal is. Valahogy így: „szó és szó között/ görgetem emlékeim/ a csend határán...”

Hírek

Az április 5-én megrendezett Wenszky Ágnes – Kovács Mátyás Kapcsolódások II. c. kiállítására a Szárnyaló Sólymok Haikucsoportot kérték fel versolvasásra, a haiku műfaj bemutatására (Nagy-Rakita Melinda, Pálné Onódi Judit, Tarnócziné Barabás Irén)

Megjelent Cserni András Sötét sorsok c. trilógiájának 3. kötete Isten Kardja címmel. Ádám Kata cikke az ÉrdMost III. 31-i számban: Ontja magából a jobbnál jobb könyveket a fiatal érdi író címmel.

Ugyanebben a hónapban a Helma Kiadó gondozásában új novelláskötete is megjelent Andrisnak Tarisznya címmel.

A Pomázon IV. éve megrendezett versíró és versmondó versenyen Cserni András mindkét kategóriában első helyet nyert (Levél a Kis Herceghez), Móczár Csaba pedig versírásért 3. helyet, az előadásért pedig különdíjat kapott, valamint digitális publikálási lehetőséget (Egy kulturális n-agyomosás emlékére c).

Lezajlott a Magyar-Japán Baráti Társaság országosan meghirdetett Haikunapja: a pályázat értékelésével, utána programok, versenyek (origami, haiku-, haibun-, haigairás, illatjáték, kvíz, kalligráfia, japán tánc kimonóban stb.) A mieink nem nyertek ezúttal, de nem ezért: meglehetősen kritikusak és elégedetlenek voltak az eredményekkel kapcsolatban, a japán műfajok előírásának teljesítésével, a szűkös helyre szervezéssel... Szerintem nem lehet mindig ezer lángon égni.

Mint ismeretes Szabó Aida meghívást kapott Tokióba a 2026-os haiku-világtalálkozóra. Oszakában és Tokióban nagy sikert aratott a Csilingelve fut az élet kezdetű haikuja – mondja Vihar Judit, a Magyar-Japán Baráti Társaság vezetője.

Pálné Onódi Juditnak megjelent az új könyve: Titkos utazás címmel. Önálló menedzselés. Még májusban bemutatjuk.

A magyar költészet napját három műsorral is köszön-

töttük mi, IRKA-sok (lásd a Beszámoló rovatot és az ÉrdMost április 11-i számát) A Rosenbrücke Német Nemzetiségi Énekkarral szervezett ünneplés csak alkalom volt arra, hogy bemutatkozzunk, megismerjük egymást (lásd a Beszámoló rovatot.)

Petrik Istvánnak három verse is megjelent a hajdúszoboszlói Szókimondó havi kulturális magazinban áprilisban (Rög, Lelkünkbe rejtett, Deresedés)

Személyes veszteségnek éltük meg, hogy április 14-én az Érd FM 101.3 Rádió pénzügyi okok miatt elhallgatott. Madár Tamásnak óriási hála és köszönet jár a közel harminc IRKA-s bemutatásáért, népszerűsítéséért. A beszélgetések színvonala, a témák gazdagsága, a tapasztalatlanok segítése, kibontakoztatása utánnozzhatatlan riporterri tehetséget mutatott, ugyanakkor Tomi humora, humánuma révén mi kaptunk tőle felbecsülhetetlen ajándékot.

Tóthárpád Ferencnek a magyar kultúra napjára megjelent új könyve, a Francia flört, a szerelem – szeretet – szövetség témakörét átölelő, versbe szedett gondolatait tartalmazza.

Április 11-re versekkel borították be Szentendrét. A Szentendrei Kulturális Központ felhívására (A költő te magad légy!) érkeztek versek, ezekből készítették el a város verstérképét. A terv az, hogy a költészet napja utáni hétvégén – a verstérképpel a kézben – lírai sétát lehet tenni Szentendrén. A mi Cettler Gertrúdunk Rád hangolódós c. verse a Kálvária téri buszmegálló-nál van kitéve, míg Kotaszek Hedvigé a Szigetmonostori rév Esztergom irányába tartó buszmegállóban.

Hasonlóan különleges, ötletes játékot találtak ki a Csuka Zoltán Városi Könyvtár ötletgazdag munkatársai: József Attila verseiből szófelhőket alkottak, elhelyezték a könyvtár különféle részein, valamint a város buszmegállóiban. A megfejtésért jutalmat is adtak.

Gani Zsuzsa Elismerő Oklevélben részesült a Múzsák Könyvtára csoportba heti játékokra érkezett „A legcsodálatosabb vasárnap” c. kimagasló írásáért.

A Pázmány Egyetem Kultúr Klubja három szerzőt mutatott be május végén, Köztük a mi Cserni Andrisunkat. A 96. Ünnepi Könyvhétnek (helyszínek: Duna korzó és Vörösmarty tér) június 12-15. a dátuma.

Könyvajánló

A történet főhőse Dóra, egy nagyszabású bűncselekmény koronatanúja, akit a tárgyalásig a rendőrség „biztonságba helyez”. Ezt úgy oldják meg, hogy egy perui körutazás turistái közé rejtik. A csoporttal együtt utazva úgy tűnik, biztonságban tölti a várokozás idejét. Az olvasó az ő szemével látva ismerheti meg a városokat, épületeket, embereket, az ő érzései és gondolatai egészítik ki a valóságot. Mindeközben azonban egyre több jel mutat arra, hogy a maffia már rátalált.

Egy másik vonalon a bűnszervezet igyekszik folyamatosan elvarrni a felé irányuló szálakat, míg a rendőrség egyre közelebb próbál jutni a leleplezéshez.

Összefutnak a szálak? Utolérik a bűnözők a lányt, mielőtt elég bizonyíték lesz a tárgyaláshoz?

Tartalomgazdag, sokszor megrázó, igaz gondolatait úgy fonja testes verssé, hogy olvastukon megáll a levegő a szobában. Meg kell állni, ízlelgetni a sorokat, belehelyezkedni Boleyn Anna sorsába, sétálni a költővel az angol főváros szívszorítóan bonyolult látványvilágában, ahol minden a múltról mesél, mérlegre tenni önmagunkat ebben a nyüzsgő létezésben, s igen, utazni vele... ahol a a művész a kritikusok ártó figyelme nélkül létezhet és alkothat.

Kiemelkedően jó vers a napszakokról szóló is, remekül követi a lélek a nap különböző időszakait nagy igazságokat kimondva az emberi lélek változásairól...

Valentini Zsuzsa
író

Tartalom

M. Nagy Péter emlékezik	1
Vers	2
Próza	23
Diákoldal	30
Móczár Csaba rovata	31
KÉP – VERS	32
Szárnyaló Sóllymok Haikucsoport	36
Jankovits Márta rovata	38
Ábel András nyomában	39
MOZI – ZOOM	41
Madarat tolláról – Madár Tomi rovata	42
Beszámoló	42
Tanulmány	47
Bemutatózás: Botos Ferenc	53
Hírek	54
Könyvajánló	56

Illusztráció: M. Nagy Péter kiállítás képei	
Színháló	7
Vízbontás	10
Tűzbe néző	17
Színes szél	20
Spirálok	27
Csillagkép	30
Szombathely	31
Felemás korlát	46
Vitorla a város felett	51
Vörös metszet	51
K-ék	53

Honlap: www.poly-art.hu

Facebook:

Az Érdi IRKA irodalmi-kulturális folyóirat kedvelői
Szárnyaló Sóllymok Haikucsoport

Érdi IRKA irodalmi-kulturális folyóirat • Megjelenik negyedévente a Poly-Art Alapítvány támogatásával • Felelős szerkesztő: Daróci Lajosné, tördelőszerkesztő: Daróci Attila • A szerkesztőség levélcíme: Szepes Gyula Művelődési Központ 2030 Érd, Alsó u. 9. • E-mail: dlnemarta@gmail.com • IRKA-logó: Mezőfi Virág • Nyomdai munkák: Progresso Print Kft. • Kiadja a Szepes Gyula Művelődési Központ • ISSN:2062-8048